БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№235 (466)
27 НОЯБРЬ ЯКШАНБА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИ (1-нчи бет).
Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши. Н. А. Булганин нутқи, Н. С. Хрушчев нутқи (1 ва 2-нчи бетлар).
Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганиннинг Пунада бўлиши (2-нчи бет).
Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши тўғрисида фильм (2-нчи бет).
И. Исҳоқов. — Фридрих Энгельс (3-нчи бет).
ОБЛАСТЬ ИЖРОЙЯ КОМИТЕТИ ВА УЗБЕКИСТОН КП ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИДА (3-нчи бет).
Янгийўл райони пахта тайёрлаш йиллик планини бажарди (3-нчи бет).
Сатира ва юмор (4-нчи бет).
Фридрих Энгельс туғилган куннинг 135 йиллиги муносабати блан Берлинда назарий конференция (4-нчи бет).
СССР Олий Совети делегацияси Германия Демократик Республикасига жўнаб кетди (4-нчи бет).
СССР Олий Совети делегацияси Берлинга келди (4-нчи бет).
ГДР президенти В. Пик СССР Олий Совети делегациясини қабул қилди (4-нчи бет).

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ватанпарварлик бурчи

Газетамизнинг ўтган кунги сонида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг колхозчиларга, МТС ва совхоз ишчиларига, қишлоқ хўжалик мутахассисларига ва республиканинг барча меҳнаткашларига қарата чиқарган Мурожаати э'лон қилинди. Бу Мурожаатда республикада пахта йиғим-терими ва бошқа қишлоқ хўжалик ишларининг ҳозирги аҳволи чуқур таҳлил қилиниб, маҳаллий партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз правлениелари. МТС ва совхоз дирекцияларн, қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашлари олдида шу кеча-кундузда турган энг муҳим ва актуал вазифалар бирмабир кўрсатилган.

«Биз — дейилади Мурожаатда, — **пахта йиғим-теримини муваффақиятли тугаллаш учун курашнинг энг ҳал қилучи даврида турибмиз. Шу ғанимат кунларда йўқотилган ҳарбир соатнинг ўрнини сал кундан кейин ҳафталар ҳам босолмайди.**

Фурсатнинг қадрига етилиб, иш яхши ташкил қилинган жойларда йиғим-терим ишлари муваффақият блан тугалланмоқда. Республикамизнинг бирқатор районлари, юзларча колхозлари, минглармча бригада ва звенолари давлат планини муддатидан илгари бажариб, қўшимча равишда минг-минг тонналаб пахта топширмоқдалар. Ҳозир планнинг ўндан тўққизи бажарилиб, ўндан бири қолди. Бу эса бутун кучни сарфлаб, ишни правардига етказишни талаб қилади.

Қадрли ўртоқлар! Вақт оз қолди. Аммо, йил бўйи тинмай қилган меҳнатимиз туфайли етиштирилган мўл ҳосилнинг талайгина қисми ҳали далада, ғўза тупларида, чаноқларда турипти».

Далада қолган бутун ҳосилни сра нобуд қилмай тезда йиғиб-териб олиб, областимиз бўйича 5 декабрьгача йиллик пахта тайёрлаш давлат планининг бажарилишини та'минлаш — маҳаллий партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг жанговар вазифаси, колхозчилар, МТС ва совхоз ишчиларининг буюк ватанпарварлик бурчидир.

Тошкент области республика пахтачилигида муҳим ва салмоқли ўрин тутади. Республикада пахта тайёрлаш планининг тезроқ бажарилиши Тошкент область пахтакорларининг самарали меҳнат қилиб, давлатга кунсайин кўпроқ пахта топширишларига, планни тез кун ичида адо этиб, республикада умумий юксалишга эришиш учун муносиб ҳисса қўшишларига ҳам боғлиқдир. Шунинг учун ҳам республика сводкасида областимизда пахта тайёрлашнинг боришини кўрсатадиган рақамларни ҳар куни бутун жамоатчилик зўр диққат блан кузатиб турипти. Тошкент области планни тезроқ бажаришда бошқа областьларга намуна бўлиши ва давлатга пландан ташқари бирнеча минг тонна қўшимча пахта бериши керак. Бунинг учун бизда ҳамма имкониятлар бор. Областимиз далаларида ҳали ҳосилнинг анча қисми териб олинмаган. Бошқа областьларга қараганда етарли ишчи кучи ва моддий-техника воситаларига эга бўлган, бунинг устига республикамиз пойтахти меҳнаткашларининг катта оталик ёрдамини олаётган Тошкент областининг пахтакорлари даладаги ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай, тезроқ йиғиб-териб олишлари ва келгуси йилда мўл ҳосил етиштириш учун кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида амалга оширишлари керак.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети қисқа муддат ичида барча пахта ҳосилини йиғиб-териб олиб давлатга топшириш, шудгорлашни қизитиб юбориш, шўр ерларни ювиш ишларини кучайтиришдек муҳим вазифалар турган ҳозирги мас'улиятли кунларда ҳамма куч ва имкониятларни дала ишларига сафарбар этишни сўраб, колхозчиларга. МТС ва совхоз ишчиларига, қишлоқ хўжалик мутахассисларига ва республиканинг барча меҳнаткашларига Мурожаат қилдилар. Область пахтакорлари бу Мурожаатга амалий иш блан жавоб беришлари керак.

Оржоникидзе районидаги Маленков номли қишлоқ хўжалик артелининг а'золари ана шундай қилмоқдалар.

— 15 декабрьда республика пахтакорларининг қурултойи чақирилади, — дейди колхоз раиси ўртоқ Р. Эгамбердиев. — Бизнинг бурчимиз — бу кунни кузги барча дала ишларини тугаллаш блан кутиб олишдан иборатдир. Колхоз давлатга пахта топшириш планини бажариб бўлди, ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил олинди. Лекин ҳали даламизда очилган кўсак ва кўрак кўп. Тайёрлаш пунктига пландан ташқари яна юз тонна пахта топшириш мажбуриятини олган колхоз а'золари ўз олдиларига қисқа муддат ичида барча ҳосилни тўла равишда йиғиштириб олиш вазифасини қўйдилар.

Колхоз правлениеси бу мажбуриятни шараф блан бажариш мақсадида барча участкаларда далаларни ғўзапоядан конвейер усулда тозалашни қўлланишга, кўрак чувиш машиналари ҳайдовчиларининг икки смена бўлиб ишлашини ташкил этишга қарор қилди. Бу эса, ҳосилни йиғиб-териб олишни тезлаштириш ва ҳайдов тракторларининг унумли ишлаши учун кенг майдонни ҳозирлаб бериш имконини беради.

Броқ, областимизда пахта тайёрлашнинг ҳозирги сур'ати, кузги шудгорлашнинг бориши Мурожаатда айтилган юксак талабларга сра жавоб бермайди. Областьдаги 20 райондан 9 таси, 235 та колхоздан 105 таси ва 11 та пахтачилик совхозидан бирортаси ҳам ҳалигача пахта тайёрлаш планини бажарганлари йўқ. Шудгорлаш иши бўлса мутлақо қониқарсиз бормоқда. Пахта тайёрлаш ва кузги-қишки тадбирларни ўтказишда айниқса Боёвут, Бекобод, Қуйичирчиқ ва Оққўрғон районлари орқада қолмоқдалар. 4-нчи «Боёвут» совхози пахта тайёрлаш планини энди 63,32 процент бажаргани ҳолда, ҳаркуни жуда кам миқдорда пахта топширмоқда. Юқоричирчиқ. Пискент ва Ховос районлари планларини бажарганларидан кейин пахта топширишни бутунлай бўшаштириб юбордилар.

Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз, совхоз ва МТС раҳбарлари пахта тайёрлашдаги қолоқликни тезда тугатиб, қолган қисқа вақтдан ва мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланганлари ҳолда ҳамма дала ишларини Мурожаат асосида уюштиришлари керак. Бултур худди шу кунларда пахтачилик бўйича Тошкентда бўлиб ўтган Кенгашда берган ва'дамиз, олган мажбуриятимизни бажариш пайти келди. Шунинг учун **пахта тайёрлаш иши бутун жамоатчилик иши эканлигини, ҳарбир қишлоқ хўжалик ходими, пахта йиғим-теримида иштирок этаётган шаҳарли ҳарбир меҳнаткаш бу ишга муносиб ҳисса қўшиши лозим эканлигини эсдан чиқармаслик керак.**

15 декабрьда республика пахтакорларининг қурултойи чақирилади. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг бурчи — шунгача барча пахта ҳосилини сўнгги граммигача нобуд қилмай йиғиб олиб, давлат планини бажаришдан, келгуси йил мўл ҳосили учун пахта майдонларини шудгор қилиб қўйишдан иборат бўлмоғи керак. Шу блан бирга, давлатга гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш планларини тўла ва ошириб бажариш, чорва молларн қишловига пухта тайёргарлик блан кириш, кузги дон экишни қисқа вақтда тугаллаш ҳам шу кунлардаги асосий вазифаларимиздандир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Мурожаатини қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига пухта тушунтириш, КПСС XX с'ездини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада кенгайтириб юбориш — қишлоқ партия ташкилотларининг шарафли бурчидир.

Ҳамма пахта йиғим-теримига, далага, фидокорона меҳнат туфайли етиштирилган мўл ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган жойга! Ҳозирги куннинг жанговар шиори ана шу!

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МОСКВА МЕТРОПОЛИТЕНИНИ В. И. ЛЕНИН НОМИГА ҚЎЙИШ ТЎҒРИСИДА

Ленинград метрополитенини қуриш тамом бўлганлиги ва у В. И. Ленин номига қўйилганлиги муносабати блан, шунингдек пойтахт метрополитени ўзининг йигирма йиллик иш даврида намунали совет метрополитени сифатида ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлганлигини қайд қилиб, Москва метрополитени Коммунистик партиянинг улуғ доҳиси ва Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич **Ленин** номига қўйилсин ва бундан буён Москва метрополитени: **«В. И. Ленин номидаги Москва метрополитени»** деб аталсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва. Кремль.
1955 йил, 25 ноябрь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. И. Ленин номидаги Москва метрополитенининг «Охотний ряд» станцияси номини ўзгартириш тўғрисида

Москва метрополитенини қуришда ва унинг ишини ташкил қилишда ўртоқ Л. М. Кагановичнинг хизматларини тақдирлаб, «Охотний ряд» станциясининг номи **«Л. М. Каганович номидаги»** станция деб ўзгартирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль
1955 йил, 25 ноябрь.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши

БОМБАЙ, 24 ноябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Кеча куннинг охирида Бомбай штатининг губернатори Х. Моҳтоб Н. А. Булганин блан Н. С. Хрушчев ўртоқлар шарафига қабул маросими ўтказди.

Бугун эрта блан Хрушчев ва Булганин ўртоқлар болалар байрамида ҳозир бўлдилар, шундан кейин тўқимачилик фабрикасини бориб кўрдилар ҳамда Бомбай штатининг шаҳардан 30 километр масофадаги «сутчилик колонияси»да бўлдилар.

Болалар бадиий ҳаваскорлиги байрами Бомбай стадионларидан бирида ўтказилди. Совет меҳмонларини уларнинг резиденцияси бўлган губернатор саройидан чиқиб келаберишда Бомбайнинг кўп аҳолиси кутиб турар эди. Бомбай аҳолиси Н. С. Хрушчев блан Н. А. Булганинни табриклади. Меҳмонлар стадион трибунасига чиққанларида, улар Бомбайдаги бошланғич мактабларнинг юз минг ўқучиси томонидан гулдурос қарсаклар блан кутиб олиндилар. Ўқучилар стадионга олиб келган рангбаранг ҳаво шарларини ва тинчлик нишонаси бўлган оқ каптарларини осмонга учирдилар. Стадион майдони болалар блан лиқ тўла эди. Улар оммавий гимнастика машқларини ижро этдилар. Шундан кейин Бомбайдаги турли мактабларнинг ўқучилари чиройлик миллий кийимларда группали манипур рақслари ва бошқа халқ рақсларини ижро этдилар. Ҳинд балиқчиларининг қўшиғи ҳам айтилди. Ўн яшар ўқучи, Бомбай кулолчиси Мумтоснинг қизи гулдурос қарсаклар остида минбардан табрик нутқи сўзлади. Бу қиз ҳинд болалари совет болалари блан мустаҳкам дўст бўлишни астойдил истайдилар, деди.

Ўртоқ Хрушчев стадион минбаридан болаларга қарата нутқ сўзлади. У ана шу болалар ҳаваскорлиги байрамини ташкил этган кишиларга ва ҳинд сан'ати намуналарини жуда яхши кўрсатган болаларнинг ўзларига ташаккур билдирди. Бомбайли кичик бир қизнинг, деди ўртоқ Хрушчев, шу минбарда туриб айтган ҳамма истакларига қўшиламиз.

Совет халқи, деди сўзини давом эттириб Н. С. Хрушчев, ўз болаларини барча халқлар ўртасида муҳаббат ва дўстлик руҳида тарбияламоқда, жумладан, Ҳиндистон-Совет дўстлигини мустаҳкамлашга ўргатмоқда. Ана шу дўстлик пойдевори ҳозирданоқ қурилди.

Сўнгра, Н. С. Хрушчев бундай деди: Ҳиндистон болалари, келажак сизникидир. Ўз мактабларингизда яхши ўқингиз. Ватан саодати йўлида ўз олдингизда турган катта ва мас'улиятли ишларга тайёрланингиз. Ажойиб оталарингизнинг муносиб ўринбосарлари бўлишга тайёрланингиз. Оталарингиз курашиб қўлга киритган ватан мустақиллигини мустаҳкамлашга ва халқ турмушини юксак даражага кўтаришни та'минлаш учун халқ хўжалигини ривожлантиришга тайёрланингиз.

Бизлар ҳам ўз болаларимизни ана шу мақсадда тарбияламоқдамиз. Дўстлигимизни мустаҳкамлайлик!

Стадионда тўпланган болалар ўртоқ Хрушчевни қизғин қарсаклар блан табрикладилар.

Болалар байрамининг охирида бу байрам қатнашчилари Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон гимнларини ижро этдилар.

Шундан кейин совет меҳмонлари ва уларнинг ҳамроҳлари Бомбайдаги фабрикаларнинг бири, «Тата» деган энг йирик ҳинд концернига қарашли фабрикада бўлдилар. Ана шу капиталистик концерн Ҳиндистоннинг бирқанча энг йирик саноат корхоналарига, шу жумладан, металлургия, машинасозлик, тўқимачилик, химия, радиотехника корхоналарига эгадир. Бомбайдаги «Тата» тўқимачилик фабрикаси ана шу концерннинг эски корхоналаридан бирндир. Бу фабрика яқинда модернизация қилинди ва Америка машина-асбоблари блан та'минланди. Ана шу тўқимачилик фабрикаси «Тата» концернидаги тўрт корхонанинг бири бўлиб, йилига салкам 45 миллион ярд ип-газлама ишлаб чиқаради. Бу фабрикада беш мингга яқин ишчи ишламоқда.

Меҳмонларни «Тата» концернининг директорларидан бири Хоми Моди кутиб олди ва изоҳот бериб турди. Даставвал, 20—30 бола сиғадиган ясли, сўнгра тахминан юз киши сиғадиган ошхона кўрсатилди. Меҳмонлар йигирув, ўраш, бўяш, гул солиш цехларини ва фабриканинг бошқа цехларини ҳам кўрдилар. Совет меҳмонлари цехларни айланиб чиққанларидан кейин эрталабки сменадаги ишчилар — 2.700 киши Хрушчев блан Булганинни табриклаш учун фабрика қўрасига чиқди. Ишчиларнинг қаторларидан «ура» хитоблари ва халқлар ўртасидаги дўстлик шарафига, Совет Иттифоқи шарафига табрик шиорлари эшитилиб турар эди.

Совет меҳмонларининг Бомбай блан эрталабки танишиб чиқиш программаси шаҳардан шимолда жойлашган Аари давлат «сутчилик колонияси»ни бориб кўриш блан тугалланди. Ана шу намунали «колония» 26 чорвачилик фермаси комплексидан иборат бўлиб, унда 15 минг бош чорва мол бор. Бу чорва молларнинг деярлик ҳаммаси қўтаслардан иборат.

Ана шу корхона Бомбай штати муниципал ма'мурлари ихтиёрида дир. Ана шу ма'мурлар кейинги олти йил ичида мазкур корхонага 30 миллион рупия сарф қилдилар ва эндиликда сутчилик хўжалигининг маҳсулотларини Бомбайда сотиш вақтида воситачи сифатида иш кўриб, ана шу харажатларини ҳар йили 7 процент миқдорида қопламоқдалар. «Колония»да сут заводи вужудга келтирилган. Фермалар электрлаштирилган, сув ва ем-хашак базаси блан та'минланган. Фермаларда боқилаётган чорва моллар хусусий кишиларникидир. Ана шу хусусий кишилар чорва молларини боқиш харажатларини давлатга тўлаб турадилар. Аари колонияси учдан бир қисми миқдорида хусусий корхона ва учдан икки қисми миқдорида давлат корхонасидир.

Бомбай муниципалитети Ҳиндистонда сутчилик хўжалигини ривожлантириш соҳасида биринчи зарур қадамни қўйиш мақсадида ана шу намунали фермани ташкил этди. Мамлакатда чорва моллар жуда кўп бўлишига қарамай, Ҳиндистоннинг сутчилик хўжалиги катта шаҳарларнинг эҳтиёжларини қондирмаётир. (Жаҳондаги қорамолларнинг учдан бир қисми Ҳиндистонда бўлса ҳам, бу моллардан асосан сут ва гўшт тайёрлаш учун эмас, балки иш ҳайвонлари сифатида фойдаланилмоқда). Ҳиндистоннинг сутчилик хўжалигини илгари силжитиш учун чорва молларни шаҳарлардан улар учун янада яхшироқ шароит вужудга келтирадиган жойларга кўчириш талаб этилади. Аари фермасининг вужудга келтирилиши Бомбай муниципал ма'мурларига илгари кўпчилиги шаҳар шароитида боқилган 15 минг чорва молга нисбатан ана шу чорани мажбурий тартибда қўлланиш имконини берди. Бу тадбир тезликда ўз натижаларини берди: урғочи қўтаслар анча кўп сут берабошладилар.

Бомбай муниципалитетининг сутчилик хўжалиги масалалари блан шуғулланучи комиссари Д. Н. Кхуроди фермада совет меҳмонларига изоҳ бериб турди. Бомбай штатининг бош министри М. Десай ва ана шу штат ҳукуматининг бошқа а'золари меҳмонлар блан бирга бўлдилар. Н. С. Хрушчев фермаларнинг маҳсулдорлиги, сут соғиш, чорва молларни парвариш қилиш методлари ва ем-хашак базасининг аҳволи ҳақида ферма раҳбарларига кўп саволлар берди. Ферма раҳбарлари ҳамма саволларга жавоб қайтардилар. Шундан кейин меҳмонларга колония фермаларидан бири, шунингдек сут заводи кўрсатилди. Суҳбатнинг охирида Н. С. Хрушчев Аарида ферманинг вужудга келтирилиши жуда фойдали ташаббус эканлигини та'кидлади.

Н. С. Хрушчев бу хўжаликнинг раҳбарлари Совет Иттифоқига келиб, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига борсинлар ва совет қишлоқ хўжалиги ютуқлари блан танишсинлар, деган истагини билдирди.

Биз, деди Н. С. Хрушчев, бу соҳада сизлар блан мусобақа қилаоламиз. Ишни такомиллаштириш учун мусобақа қилиш зарур. Мусобақа қилиш — ўз муваффақиятларини сир тутиш деган сўз эмас. Мусобақа қилиш — тажриба, билимлар блан ўртоқлашиш демакдир ва ана шу мусобақада кимнинг ғалаба қилишидан қат'и назар, мусобақанинг ҳамма қатнашчилари ютиб чиқадилар.

Н. С. Хрушчев ана шу мусобақага асос бўлган принциплар капиталистик конкуренция принципларидан тамомила фарқ қилганлигини та'кидлади.

Меҳмонлар «сутчилик колонияси» ходимлари блан хайрлашиб, шаҳарга қайтиб келдилар.

Тушдан кейин Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Тата номли асосий илмий-текшириш институтини бориб кўрдилар. Бу институтда уларни институт директори, Ҳиндистоннинг энг йирик олими профессор Хоми Баба кутиб олди ва изоҳлар берди. Илгари Тата капиталлари иштироки блан вужудга келтирилган бу институтни ҳозирги вақтда Ҳиндистон ҳукумати маблағ блан тўла равишда та'минламоқда, дейиш мумкин. Буерда профессор Баба ва бошқа кўзга кўринган олимларнинг раҳбарлиги остида, жумладан, ядро физикаси, космик нурлари проблемалари ва шу сингари проблемалар ишлаб чиқилмоқда.

Институт ҳозирча эски бинода жойлашган, бу бино ана шу мақсадлар учун унча мувофиқлаштирилган эмас. Аммо, Ҳиндистон ҳукумати Бомбайда институтнинг янги биносини қуриш ва уни жиҳозлаш учун маблағ ажратди. Янги бино келгуси йилда тайёр бўлади. Профессор Баба Н. А. Булганин блан Н. С. Хрушчевга институтнинг қурилаётган биноси макетини, бу бинода ўрнатиладиган реактор макетини кўрсатди, институтнинг бирқанча лабораторияларида илмий-текшириш ишларининг қандай олиб борилаётганлиги блан таништирди ҳамда совет меҳмонларини институтнинг илмий ходимлари блан таништирди.

Шундан кейин Бомбай штатининг бош министри М. Десай Булганин ва Хрушчев ўртоқлар шарафига қабул маросими ўтказди.

☆ ☆ ☆

БОМБАЙ, 25 ноябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** 24 ноябрь кечқурун Бомбайда Бомбай штатининг бош министри М. Деса, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев шарафига қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида Бомбай штати Қонун-чиқарувчи мажлисининг а'золари, штат ҳукуматининг а'золари, шунингдек кўзга кўринган жамоат арбоблари ҳозир бўлдилар. Бош министр М. Десай меҳмонларни табриклаб, уларнинг бу визити Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деди. Ўртоқ Н. А. Булганин бош министрнинг табригига жавобан нутқ сўзлади.

Н. А. Булганин нутқи

Жаноб бош министр, Бомбай штати қонун чиқарувчи мажлиси а'золари, жаноблар!

Мен аввало сизларнинг бизларга кўрсатган меҳмондўстлигингиз учун миннатдорчилик изҳор қилмоқчиман. Ўз номимдан, шунингдек ўртоқ Хрушчев ва биз блан бирга келган дўстларимиз номидан сизларга қувонч блан — жуда зўр қувонч блан дўстона қабул қилиб олганлигингиз учун, фақат энг яқин дўстларгагина хос бўлган тарзда қабул қилиб олганлигингиз учун чин қалбдан раҳмат айтишимга ижозат берингиз. **(Қарсаклар).**

Совет ҳукумати бутун совет халқининг иродасини ифодалаб ҳинд халқига барча совет кишиларининг энг қизғин ва самимий саломини етказишни бизга топширди. **(Қарсаклар).**

Ҳиндистон Республикасига қилган бу сафаримиз халқларимиз ўртасидаги — буюк ҳинд халқи блан буюк совет халқи ўртасидаги дўстликни янада кўпроқ мустаҳкамлаши шубҳасиздир. **(Қарсаклар).** Совет кишилари ҳам, ҳиндлар ҳам тинчлик бўлишини истайдилар, келгуси авлодларнинг бахт-саодати учун самарали меҳнат қилишни ва осойишталикда яшашни истайдилар. Бизларнинг дўстлигимиз қанчалик бақувват бўлса тинчлик шу қадар мустаҳкам бўлади, тинчликнинг абадий бўлишига бизнинг умидимиз шунчалик мустаҳкам бўлади. **(Гулдурос қарсаклар).**

XX асрнинг кишилари бўлган сизлар блан бизнинг бахтимизга: бизлар шундай бир даврда яшамоқдамизки, бу даврда халқларнинг онгги таққослаб бўлмас даражада ўсиб кетди, халқлар ўз тақдирини ўз қўлларига олмоқдалар ва ўзларига устоз деб билиб ўзлари ишонган арбобларнинг та'лимотига амал қилган ҳолда янги турмуш қуришга киришмоқдалар.

Сизларнинг мамлакатингиз учун кўп иш қилган отоқли арбобингиз бўлган эди. Мен Махатма Гандини айтмоқчиман, уни сизнинг мамлакатингизда шонли ватанпарвар ва халқ дўсти деб юксак даражада ҳурматлайдилар. Биз унинг хотирасини, шунингдек унинг ишларини давом эттираётган Жавоҳарлал Нерунинг қилаётган ишларини муносиб равишда ҳурматламоқдамиз. **(Қарсаклар).**

Биз, совет кишилари бизга ва бошқа халқларнинг ҳаммасига эркинлик, мустақиллик ва бахт йўлини очиб берган улуғ Ленин та'лимотига амал қилмоқдамиз.

Биз, Лениннинг шогирдлари, Гандининг фалсафий фикрларига қўшилмаймиз, лекин уни халқингизнинг тинчликсеварлик фикрларини ривожлантиришга ва мустақиллик учун олиб борган курашига кўп жиҳатдан ёрдам берган отоқли арбоб деб ҳисоблаймиз.

Бизнинг мамлакатимиз халқи капитализм асоратидан қутулганидан кейингина эркин, мустақил давлат қуришнинг, ўз фаровонлигини яхшилашнинг кенг йўлига чиқиб олишга муваффақ бўлди. Ҳиндистон мустақилликка эришганидан кейингина Ҳиндистон олдида янги имкониятлар, Ҳиндистонни ривожлантиришнинг янги перспективалари очилди.

Ер юзида яшаб турган халқларнинг ҳаммаси тинчликка интилмоқда, уларнинг ҳаммаси келгуси авлодлар учун осойишта ва бахтли меҳнат блан яшашни та'минлашга қат'ий бел боғлаган. Лекин ҳозир биз ҳамма халқларнинг вазифалари тўғрисида гапириб ўтирмаймиз. Иккала халқимиз — улуғ ҳинд халқи блан улуғ совет халқи олдида турган вазифа тўғрисида гапирамиз. Бугун биз айтамизки:

Яшасин халқларимиз ўртасидаги мустаҳкам тинчлик! Яшасин ҳинд халқи блан совет халқи ўртасидаги абадий ва бузилмас дўстлик! **(Гулдурос қарсаклар).**

* * *

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Бомбайдан кетиш олдидан 24 ноябрь кечқурун маданий алоқаларни ривожлантириш ҳинд-совет жамияти томонидан уюштирилган қабул маросимида ҳозир бўлдилар. Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев шарафига уюштирилган бу қабул маросими вақтида жамиятнинг Умумҳиндистон кенгаши раиси А. В. Балига, Бомбай штатининг губернатори Х. Моҳтоб, Булганин ва Хрушчев ўртоқлар нутқ сўзладилар.

А. В. Балига Бомбайнинг азиз меҳмонларига қарата самимий табрик сўзлари айтди ва СССР блан Ҳиндистонни бир-бирига яқинлаштиришда маданий алоқаларни ривожлантирувчи ҳинд-совет жамиятининг катта аҳамиятга эга эканлигини та'кидлади.

Н. А. Булганин қисқача жавоб нутқи сўзлади.

Н. А. Булганин нутқи

Дўстлар! Аввало бизларни чин қалбдан самимий кутиб олганликларингиз учун сизларга ташаккур айтишимга ижозат берингиз.

Биз сизларнинг давлатингиз чегараларига кўнглимизда ҳаяжон тўлқинлари жўш урган ҳолда яқинлашдик. Мамлакатингизнинг пойтахти бўлган ажойиб шаҳрингизда — Деҳли шаҳрида Ҳиндистон ерига кўнглимизда ҳаяжон тўлқинлари жўш урган ҳолда қадам қўйдик.

Бизлар мамлакатингиз блан танишмоқ, халқингиз блан танишмоқ, сизлар блан танишмоқ учун келган эдик.

Сизларнинг мамлакатингизда бирнеча кун тургач, шуни айтишим керакки, ҳинд халқи блан, унинг вакиллари блан, ҳинд ҳукумат ма'мурлари блан бўлган учрашувлар, бугун сизлар блан бўлган учрашув ўзининг самимийлиги ва бизларга нисбатан дўстона руҳда бўлганлиги блан бизларни жуда хурсанд қилиб юборди. Бизлар бу ерда ўзимизни ўз уйимизда бўлгандек, яқин дўстлар орасида юргандек ҳис қилмоқдамиз. **(Гулдурос қарсаклар).**

Бугун биз маданий алоқаларни ривожлантирувчи Ҳиндистон-Совет жамиятида меҳмон бўлиб турибмиз. Бу жамиятнинг вазифаларини унинг номи ҳам кўрсатиб турибди.

Кейинги йилларда Совет Иттифоқига улуғ ҳинд халқининг жуда кўп делегациялари, айрим намояндалари келиб кетди. Ҳиндистонга Совет Иттифоқидан кўп кишилар келиб кетди.

Олимларнинг намояндалари, ҳинд ёзучилари, кўпгина жамоат арбоблари, кино арбоблари, артистлар, режиссёрлар Совет Иттифоқини бориб кўрдилар. Ҳозирги вақтда уларнинг кўплари совет кишилари орасида жуда ва жуда машҳур бўлиб қолдилар. Биз бу ерда ўзимиз блан шахсан таниш бўлган кўпгина кишиларни кўрдик. **(Қарсаклар).**

Биз бундай учрашувдан хурсандмиз. Бугун биз жамиятнинг ишига раҳбарлик қилиб турган унинг ҳурматли раиси доктор Балигага миннатдорчилик блан мурожаат қилмоқдамиз. Бизнинг бу ерда, мана шу ажойиб учрашув кечасида бўлишимиз учун имконият туғдирган Бомбай штатининг губернатори Моҳтоб жанобларига ҳам ташаккур айтамиз.

Мен маданий алоқаларни ривожлантирувчи Ҳиндистон-Совет жамиятининг фаолиятини янада кенгайтириш учун қадаҳ кўтараман. Мен шу жамият раиси доктор Баliганинг соғлиги учун, Бомбай штатининг губернатори Моҳтоб жанобларининг соғлиги учун қадаҳ кўтараман.

Яшасин Ҳиндистон-Совет дўстлиги **(Давомли қарсаклар).**

* * *

Шундан кейин Бомбай штатининг губернатори Х. Моҳтоб сўз олди. У, Ҳиндистон тинчликдан астойдил манфаатдордир ва тинчлик йўлида курашаётган барча мамлакатлар блан қўлни-қўлга бериб боришга интилмоқда, деди. Губернатор совет меҳмонларига мурожаат қилиб, бундай деди: Сизнинг мамлакатингиз тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилаётганлиги тўғрисида ҳечким жиддий баҳслашолмайди. Бош министримизнинг мамлакатингизга қилган визити ва Сизнинг юртимизга қилган сафарингиз бутун дун'ёда тинчлик учун биргаликда олиб борилаётган курашда бизларни бирлаштирди.

Тинч тотув бўлиб яшашнинг беш принципи, деб сўзини давом эттирди губернатор, халқлар ўртасидаги муносабатларга асос бўлиши лозим. Губернатор қуйидагиларни та'кидлади: ҳозирги вақтда халқларнинг онги шуқадар юксак даражага кўтарилдики, эндиликда ҳечким бошқа мамлакатнинг ҳукмронлигида бўлишга асло рози эмас. Губернатор, ўз иқтисодий тараққиёти соҳасида кейинда қолган мамлакатлар энди ҳечқандай эксплуатацияга тоқат қилиш ниятида эмасмиз ва қат'ий ҳаракат қилиш ниятидамиз, деб айтган тақдирда, бутун дун'ёда тинчлик иши учун қулай вазият вужудга келтирилиши мумкин, деб ишонч билдирди.

Н. С. Хрушчев губернаторнинг сўзига жавобан ёрқин нутқ сўзлади.

Н. С. Хрушчев нутқи

Дўстлар, мен сизларга худди шу тахлитда мурожаат қилаётганлигимнинг сабаби шуки, биз Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи ўртасида дўстона муносабатларни ривожлантиришни ва мустаҳкамлашни ўзига мақсад қилиб олган дўстлик жамиятининг мажлисида ўтирибмиз. **(Қарсаклар).**

Дўстим Булганин сингари мен ҳам бу Жамиятнинг ишига кўмаклашаётган ва бизларни бу ажойиб шаҳрингизга меҳмон қилиб чақирган Жамият Раиси доктор Балига ва Бомбай штатининг губернатори Моҳтоб жанобларига ташаккур айтишни истар эдим. **(Қарсаклар).**

Штатингизнинг бош министри Десай жанобларига ҳам мурожаат қилиб ташаккур айтаман. **(Давомли қарсаклар).** Бизлар блан учрашмоқ учун бу ерга келган сизларнинг ҳаммангизга ташаккур айтаман. **(Қарсаклар).**

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Н. А. Булганин ва Н.С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА).

Ба'зан сўзга чиққанингда ўз нутқингни равон қилиб гапирмоқ учун лозим бўлган изга тушгунингча беихтиёр ҳаяжонланиб турасан киши. **(Залда жонланиш, қарсаклар).** Менинг фикримча, халқлар ўртасидаги дўстлик темаси ҳозирги пайтда гапирадиган гапларимизнинг равон бўлиб жўнашиб кетиши учун жуда яхши издир. Дўстлик ҳам хархил бўлади. Шундай дўстлик борки, бунда одамлар бир жон-бир тан бўлиб яшайдилар, лекин шундай «дўстлик» борки, бунда одамлар ёнма-ён қўшни бўлиб яшайдилар-у, аммо бир-бирларини меҳмон қилиб чақирмайдилар. **(Залда кулги, қарсаклар).** Давлатлар блан ҳам шундай бўлади. Ба'зи давлатлар ўртасида чинакам дўстлик бўлмайди, лекин улар бир планетада яшайдилар, хоҳласанг ҳам, хоҳламасанг ҳам ёнма-ён туриб бир амаллаб яшашинг керак бўлади.

Мана шундай ҳаёт кечиришни устозимиз улуғ Ленин тотув бўлиб яшаш деб айтган эди. Тотув бўлиб яшаш тўғрисидаги қоида жуда муҳим қоидадир. Броқ, шундай кишилар борки, улар тотув бўлиб яшаш мумкинми? деб савол берадилар. Бундай саволга ўрин бўлмагандек кўринади, чунки давлатлар ҳақиқатда ёнма-ён бўлиб яшаб турибдилар. **(Залда жонланиш).** Лекин шундай саволни беришаяпти.

Мен сизларга бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Боланинг дун'ёга келиши отаси блан онасига боғлиқ. Лекин боланинг қайси куни ва қайси соатда дун'ёга келиши ва ота-оналари хоҳлаганидек бўлиб туғилиши ёки туғилмаслиги унинг ота-онапарига боғлиқ эмас. **(Залда кулги ва ҳаракат).** Хўш, тарихнинг ривожланишини қандай қилиб тўхтатиш мумкин, янги ижтимоий ва социал формаларнинг туғилишини қандай қилиб тўхтатиб бўлади? Ҳар кун эрталаб қуёш чиқиши муқаррар бўлганидек, эскириб қолган ижтимоий формалар ўрнига янги прогрессивроқ формаларнинг келиши ҳам муқаррардир. **(Давомли қарсаклар).**

Бизнинг Совет давлатимиз ҳам шу тахлитда дун'ёга келган эди. У, жаҳонда биринчи пролетар давлати, ишчи ва деҳқонлар давлати бўлди. **(Қарсаклар).** Бу давлат дун'ёга келганида бошқа давлатларнинг ҳечқайсиси уни хурсандлик жоми чалиб кутиб олмади. **(Залда жонланиш).**

Россиядаги эски чор тузуми чириб қолганлиги сабабли, Октябрь революцияси деярлик қон тўкилмаган революция бўлди. Лекин кейин бизга, албатта, айнан сўз блан, протоколга ёзилган ҳолда айтмаган бўлсаларда, аммо қилаётган ҳаракатлари блан бундай дедилар: Хўш, Совет давлати қанақа қилиб, қандай асосга суяниб дун'ёга келди? Ишчилар блан деҳқонларнинг ҳокимиятни ўз қўлларига олишлари учун қандай ҳақлари бор эди? **(Залда жонланиш).**

Буни айтибгина қолмадилар, шу блан бирга ўз қўшинларини ёш Совет давлати устига ташладилар. Француз интервенциячилари Одессага келиб тушдилар, инглиз интервенциячилари Архангельскка, Америка интервенциячилари Владивостокка келиб тушдилар, японлар ҳам уларнинг кетидан келдилар.

Бунинг оқибати нима бўлганлиги ҳаммага яхши ма'лум. Ўз уйини озода тутадиган хотин уйни қандай қилиб тозалаб супурса, оккупациячиларнинг қўшинларини ҳам совет халқи мана шундай қилиб супуриб ташлади. **(Жонланиш, гулдурос қарсаклар).** Лекин ба'зи жанобларга бу камлик қилган бўлса керак. Улар бунинг такрорланишини хоҳладилар ва иккинчи жаҳон урушини ташкил қилдилар. Улар гитлерчилар Германиясининг катта қуролли кучларини СССР устига ташладилар.

Бунинг оқибати нима бўлганлиги ҳам ҳаммага яхши ма'лум. Совет Иттифоқи ўз душманларини яна тор-мор келтирди. Лекин уруш давомида СССР заифланиб қолиш уёқда турсин, ҳатто янада кўпроқ куч ортдирди. **(Қарсаклар).** Ҳозирги вақтда совет халқи урушда етказилган жароҳатларни тузатиб олди, вайрон бўлган хўжаликни тиклаб олди, урушдан кейинги биринчи бешйиллик планни муваффақият блан бажарди ва ҳозир урушдан кейинги иккинчи бешйиллик планни тугалламоқда. Мамлакатимиз гуркураб ривожланмоқда ва барқ уриб яшнамоқда.

Октябрь революциясининг биринчи кунлари менинг эсимда, граждан уруши йиллари менинг эсимда. Ўша вақтда фақат Ленин келажак тараққиётни — эндигина дун'ёга келган Совет давлатининг нақадар қудратли бўлиб етишувини яхши билган эди.

Бу ерда ўтирганларнинг мутлақ кўпчилиги интеллигенция намояндалари бўлган кишилардир. Шу муносабат блан мен ўша вақтда Россия интеллигенцияси революцияни қай тахлитда кутиб олганлиги тўғрисидаги ўз хотираларимни сизларга айтиб бермоқчиман. Интеллигентларнинг кўплари революцияни табрикладилар ва ёш Совет давлатига виждонан хизмат қилишга киришдилар. Лекин уларнинг ба'зилари қуйидагича фикр юритдилар: хўш, энди нима бўлади? Ленин блан коммунистлар ишчилар блан деҳқонларни давлатни бошқаришга да'ват қилишди. Саводсиз ишчилар ва улардан ҳам саводсизроқ деҳқонлар мамлакатга раҳбарлик қилишаяпти-я! Энди рус маданиятининг ҳоли нима бўлади? Рус сан'атининг қадрига ким етади? Революцияга қадар ҳам бутун дун'ёга шуҳрати кетган машҳур рус балети йўқ бўлиб кетадиганга ўхшайди! Революцияга қадар юксак даражада турган опера сан'ати ҳам йўқ бўлиб кетадиганга ўхшайди! Сан'атнинг бошқа турлари ҳам йўқ бўлиб кетадиганга ўхшайди! Сан'атни қадрлайдиган чинакам кишилар қолмайди!

Лекин турмуш мана шу гумонларнинг ҳаммасини рад қилди. Совет маданияти эски Россия маданиятидан анча юқори бўлиб турибди. Сизларнинг кўпларингиз шу йиллар ичида Совет Иттифоқига бориб келгансиз. Совет Иттифоқига борганлар Совет Иттифоқида сан'ат жуда юксак қадрланаётганлигини, революцияга қадар сан'ат ҳечқачон шундай юксак қадрланмаганлигини ўз кўзлари блан кўрдилар. Ишчилар ва деҳқонлар ўз ораларидан энг яхши кишиларни топиб, университетларга, институтларга юбордилар, ўзлари ҳам станокларда ишлаб туриб маданият эгаси бўлиб қолдилар.

Биз бу блан фахрланамиз.

Бизга дўст бўлмаганлар истасалар ҳам, истамасалар ҳам, Совет Иттифоқи яшаб турибди, у яшаб турибдигина эмас, ҳатто муваффақиятли равишда ўсмоқда ва ривожланмоқда. Экономикамиз мустаҳкамланмоқда, маданият ривожланмоқда, халқнинг фаровонлиги ошмоқда.

Мамлакатимизни бўғиб ташлаш фикридан ҳали ҳам қайтмаган ва бизга душман бўлган кучларнинг мавжудлиги блан ҳисоблашишга мажбур бўлиб турганимиз шароитда мана шундай муваффақиятлар қўлга киритилмоқда. Мамлакатимизни мудофаа қилмоқ учун бирталай маблағлар сарфлашга мажбур бўлмоқдамиз. Агар қурол-яроққа сарф бўлаётган мана шу маблағларнинг ҳаммасини фақат тинчлик мақсадларига сарф қилаолганимизда эди, у ҳолда халқимизнинг фаровонлиги яна ҳам ошиб кетган бўлур эди.

Бизга дўст бўлмаган кишилар буни биладилар. Шунинг учун ҳам чет эллардаги ба'зибир сиёсий арбоблар ҳозирги вақтда қуролсизланиш тўғрисида жиддий гапиришга қўрқадилар, халқаро муносабатлардаги кескинликни тугатишни истамаётирлар. Улар ҳозир мудофаага сарфланаётган маблағларимизни бўшатиб олишимиз мумкинлиги ва шу маблағларни тинч қурилишга сарфлашимиз мумкинлигидан қўрқмоқдалар.

Броқ, шунга қарамай, биз шу нарсага аминмизки, ҳозирги шароитда ҳам капиталистик система блан социалистик система ўртасидаги тинч мусобақада биз енгиб чиқамиз, социализм енгиб чиқади. **(Давомли қарсаклар).**

Кремльда бўлган қабул маросимларнинг бирида мен бу гапни ошкора айтган эдим. Буржуа газеталарининг мухбирлари бу гапни эшитиб олиб, Хрушчев «тилидан илинди» ва, большевиклар ўзларининг сиёсий планларидан воз кечганлари йўқ, деб айтди деб бутун дун'ёга жар солдилар. Йўқ, мен тилимдан илинганим ҳам йўқ ва илинадиган жойим ҳам йўқ, мен фақат ўзимиз ўйлаб юрган нарсани ва ўзимиз амин бўлган нарсани айтдим, холос. Биз Ленин кўрсатиб берган ўзимизнинг сиёсий йўлимиздан ҳечқачон воз кечганимиз йўқ ва воз кечмаймиз, ўзимизнинг сиёсий программамиздан воз кечганимиз йўқ ва воз кечмаймиз. **(Давомли қарсаклар).**

Халқимиз мақолида айтилганидек, «турмушинг яхши бўлса, ёмонлик изламайсан» **(Залда жонланиш).**

Мамлакатимизни асрий қолоқликдан-чиқариб, саноат ва экономика соҳасида энг илғор ва ривожланган мамлакатлар даражасига кўтарган сиёсий программадан нега воз кечар эканмиз! Хўш, нега воз кечамиз? Нима учун воз кечамиз?

Шунинг учун ҳам биз Совет Иттифоқи ўзининг сиёсий программасини ўзгартирмасмикин, деб кутиб ётган жанобларга айтаямизки: қизил қор ёққунча кутаверинг! Қизил қор қачон ёғиши эса сизларга ма'лум. **(Залда жонланиш).**

Хуллас, фақат битта имконият бор — у ҳам бўлса, тотув бўлиб яшашдир. Икки системанинг тотув бўлиб яшашидир. Социалистик система блан капиталистик системанинг тотув бўлиб яшашидир.

Шахсан менга капиталистик система сра ёқмайди. **(Қарсаклар).** Мен капитализмнинг давом этишини истаётганлигим учун тотув бўлиб яшаш тўғрисида гапираётганим йўқ, балки бу система мавжуд эканлигини э'тироф қилмаслигим мумкин эмаслиги учун шу гапни айтаяпман. **(Залда жонланиш).**

Аммо, қарши томон социалистик системанинг мавжуд бўлиб яшаб келаётганлигига сра тоқат қилишни истамайди, ваҳоланки социалистик давлатни фақат бизгина барпо қилганимиз йўқ, бошқа кўпгина мамлакатлар ҳам шу йўлдан бормоқдалар. Бизнинг катта дўстимиз — улуғ хитой халқи ҳам социализм қурмоқда, бу шундай давлатки, уни сезмай-пайқамай бир қадам блан хатлаб ўтиб бўлмайди. Европа ва Осиёдаги бирқанча мамлакатларнинг халқлари ҳам социализм қурмоқдалар, улар Совет Иттифоқи блан биргаликда иш олиб бормоқдалар.

Ҳиндистон Бош министри Неру жаноблари, Ҳиндистон ҳам социалистик йўлдан боради, деб айтди. **(Гулдурос қарсаклар).** Бу яхши гап. Албатта, социализм масаласини бизлар турлича тушунамиз. Лекин биз шундай гапнинг айтилишини ва шундай йўл тутилаётганлигини табриклаймиз.

Хуллас, социалистик система яшаб турибди ва ўзининг яшаши учун ҳечкимдан рухсат сўраётгани йўқ. **(Залда жонланиш, қарсаклар).** Биз яшаб турибгина эмас, ҳатто ўзимизнинг яшаб турибмизни муносиб равишда ҳимоя қилишимиз ҳам мумкин.

Агар биз тотув бўлиб яшаш тўғрисида илтимослар қилиш блан чекланиб қололганимизда эди, бизни аллақачон емириб ташлаган бўлар эдилар.

Душманлар бизни ҳалок қилишни ҳарқанча истасалар ҳам, бунга уларнинг қурби етмайди. **(Давомли қарсаклар).**

Демак, хоҳласанг ҳам, хоҳламасанг ҳам, ёқса ҳам, ёқмаса ҳам социалистик давлатларнинг ҳам, капиталистик давлатларнинг ҳам бир планетада яшашдан бошқа иложлари йўқ.

Биз, капиталистик мамлакатларга, модомики бизни ёқтирмас экансиз, меҳмон қилиб чақирмай қўяқолинг, биз меҳмон қилиб чақирмасангиз ҳам яшайверамиз, деб айтаяпмиз.

Ҳозирги дун'ёда вазият мана шунақа бўлиб қолди.

Биз шундай тотув бўлиб яшаш тарафдоримизки, бундай тотув бўлиб яшаш барча давлатлар ўртасида ўзаро алоқаларнинг нормал ривожланишига ёрдам бераоладиган бўлсин, жумладан, биз ҳамма мамлакатлар блан савдо-сотиқ қилишга тарафдормиз. Биздаги нарсаларни улар сотиб олаверсин, улардаги нарсаларни биз сотиб олаверайлик.

Ҳозирги вақтда улар бизга нисбатан савдо-сотиқ соҳасида камситиш йўлини ўтказишга уринмоқдалар ва энг муҳим товарларни бизга сотишни истамаётирлар. Лекин шундай бўлса ҳам, мамлакатимиз ўсиб ва мустаҳкамланиб бормоқда. Сизларга сир тариқасида шуни айтайки, уларнинг бундай камситиш капиталистлар бизга сотишни истамаётган товарларни ишлаб чиқармоқ учун бутун кучимизни сарф қилишга мажбур қилди. Шу товарларни энди ўзимиз ишлаб чиқармоқдамиз ва тобора олға бормоқдамиз. Шундай қилиб, савдо-сотиқ соҳасидаги камситиш сиёсати бизга зарар етказмади, ҳатто ёрдам берди.

Биз давлатлар ўртасида маданий алоқаларни яна ҳам кенгроқ ривожлантириш тарафдоримиз. Бизнинг хоҳишимиз шуки, капиталистик мамлакатлардан бизга келадиган одамлар кўпаяверсин ва бизнинг кишиларимиз ҳам ўша мамлакатларга тез-тез бориб турсинлар.

Бизни «темир парда» вужудга келтиргансиз деб айблар эдилар. Аммо фақат шу йилнинг ўзидагина СССРга Америка сенаторларидан кўп киши келиб кетди. Америкали олимлар, матбуот вакилларидан ҳам бирталай кишилар келиб кетди, америкали ва инглиз фермерлар бизга келиб кетишди, америкали уруш ветеранлари келиб кетишди.

Мамлакатимизни келиб кўришни истаган кишиларга ижозат беришдан бош тортмаймиз.

Сизлар Нух кемаси тўғрисида инжилда ёзилган афсонадан хабардор бўлсангиз керак. Нух ўз кемасида олиб кетмоқ учун жониворларни танлаганида етти жуфт ҳалол жониворни ва икки жуфт ҳаром жониворни танлаб олган экан. Худди шунга ўхшаш, бизнинг мамлакатимизга ҳаромлар кўп келди, лекин биз уларнинг ҳаммасини қабул қилдик, қўрқмадик. **(Залда кулги ва жонланиш).**

Ҳаромлар келса келаверсин, бизни ҳаром қилолмайди дедик.

Демак, модомики халқаро маданий алоқанинг ривожланиши кўнгилдагидек тез бормаётган экан, бунга биз айбли эмас.

Тинч тотув бўлиб яшашнинг ба'зи масалалари мана шулардан иборат. Менинг фикримча, тотув бўлиб яшашнинг классик намунасини кўрсатиш керак бўлса, бизнинг Ҳиндистон блан муносабатларимиз шундай намунанинг худди ўзгинасидир. Биз тотув бўлиб яшаш блангина кифояланаётганимиз йўқ, бирқанча масалаларда сиёсий фикрларимизда тафовут бўлишига қарамай, дўст ва иноқ бўлиб ҳам яшамоқдамиз. тинчлик учун биргаликда олиб бораётган курашимиз бу дўстликнинг асосидир. Шу сабабли, биз бу йўлда сарфлаётган куч ва ғайратимизни сусайтирмаслигимиз лозим. Тинч тотув бўлиб яшашга ҳалақит берадиган нарсаларнинг ҳаммасини бундан буён ҳам бузиб синдириб ташлайверайлик. Давлатларнинг тинч тотув бўлиб яшашини ривожлантиришга ёрдам берадиган нарсаларнинг ҳаммасини мустаҳкамлайлик.

Женева учрашувлари натижасида бу соҳада жуда оз, зиғирча деярлик, муваффақиятларга эришдик. Яқинда тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг Кенгаши ўз ишини тамомлади. Бу Кенгаш кутилган натижаларни бермади. Лекин биз бунга унчалик ҳафа бўлаётганимиз йўқ. Афтидан, ҳали вақти келмаганга ўхшайди. Масала ҳал қилиш учун етилмаганга ўхшайди. Кенгашдошларимиз эса «зўравонлик позицияси» деб аталган позицияга таяниб биз блан музокара олиб бориш фикридан қайтмаганга ўхшайдилар.

Мен яна бирмарта очиқдан-очиқ огоҳлантириб айтишим керак: Кимки биз блан «зўравонлик позицияси»га таяниб туриб гаплашадиган бўлса, у кутган натижасига эришаолмайди.

Умуман олганда, Женевада қўйилган масалаларни ҳал қилиш пайти келишини кутиб туришга тўғри келади. Майли, биз кутишга тайёрмиз, бетимизни ел ялаб кетаётгани йўқ. Яхши об-ҳаво бўлишини кутамиз. Бу масалалар халқларнинг манфаатларини кўзлаб ҳал қилиниши мумкин бўладиган пайт келишини кутамиз.

Мен Ҳиндистонда бўлган вақтимда бирқанча давлат арбобларининг Женева Кенгаши натижаларига баҳо бериб айтган гапларини ўқиб чиқдим. Женева Кенгаши қатнашчилари эҳтиётлик блан гапирганликлари менга ма'қул бўлди. Бу нарса, афтидан ҳозир улар халқаро кескинликни кучайтирадиган даражада оғиз кўпиртириб гапиришни истамаётганликларидан дарак беради.

Мен ўз нутқимни тамомлайман. Тотув бўлиб яшаш керак. Биз буни талаб қилмаймиз ва сўрамаймиз, балки капиталистик давлатлар реал равишда яшаб турганлари сингари, биз ҳам реал равишда яшаб турибмиз. Бизни ҳечким Марсга кўчириб юборолмайди — олимлар ҳам бунинг учун лозим бўладиган воситаларни ўйлаб топганлари йўқ. Афтидан, капиталистик давлатлар ҳам Марсга кўчиб боришни истамасалар керак. **(Залда жонланиш).** Демак, бир планетада ҳаёт кечиришимизга тўғри келади. Ҳаёт кечириш эса — тотув бўлиб яшаш демакдир.

Бундай шароитда вазифа шуки, агрессив кучларнинг янги уруш бошлаб юборишларига халақит бериш керак.

Жамиятингизнинг иши тинч тотув бўлиб яшаш вазифасини ҳал қилишга ёрдам беради. Бир-биримизни қанчалик яхши билсак, бир-биримиз блан қанчалик яқиндан туриб ҳамкорлик қилсак, бир-биримизга қанчалик кўп ёрдамлашсак, тинчлик кучлари шу қадар бақувват бўлади, бу эса агрессив кучларнинг тизгинидан ушлаб тўхтатиб туради. Агрессорларни агрессивликдан қайтариб бўлмайди, уларни фақат актив ҳаракат қилиш блан, халқларнинг тинчлик учун актив кураш олиб боришц блангина тўхтатиб туриш мумкин. **(Қарсаклар).**

Мен бу ерда ўтирганларнинг ҳаммаси учун — бу йўлда ўз кучини аямай ишлаётганларнинг ҳаммаси учун қадаҳ кўтараман. Дўстлик учун қадаҳ кўтараман. Сизларнинг соғлигингиз учун, дўстлар! **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

* * *

Қабул маросимида Бомбай штатининг бош судьяси Чагла ҳам гапирди.

* * *

ПУНА, 25 ноябрь. (ТАСС). Ҳиндистон бўйлаб саёҳат қилаётган Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар бугун эрталаб Бомбайдан тахминан 160 километр масофадаги Пуна шаҳрига келдилар.

Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганиннинг Пунада бўлиши

ПУНА, 25 ноябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганин Бомбай штатининг энг катта шаҳарларидан бири бўлган Пуна шаҳрига бугун эрталаб келдилар. Пуна шаҳри маратт халқининг қадимий пойтахти бўлиб, ҳозир қишлоқ хўжалик районининг маркази ва Ҳиндистоннинг муҳим маданий марказидир.

Пуна аэродромида совет меҳмонларини марказий ҳарбий зона қўмондони генерал-лейтенант Тимайя, Пуна мэри Б. Н. Санас, Бомбай штати ва шаҳрининг ҳукумат ма'мурлари кутиб олдилар.

Меҳмонлар аэродромдан чиқиб, Пунадан 30 километр нарида бўлган ва Бомбай штати ҳукуматининг қишлоқ хўжалик департаменти томонидан ташкил этилган Вадгаондаги қишлоқ хўжалик тажриба станциясига бордилар. Бу станцияда Ҳиндистон учун катта аҳамияти бўлган шоликорлик проблемаси махсус равишда ўрганилмоқда. Ҳозирги вақтда Ҳиндистонда шоликорлик майдони 70 миллион акрга (28 миллион гектарга) етади. Бомбай штати қишлоқ хўжалик департаментининг директори Т. Г. Ширнаме совет меҳмонларига изоҳлар бериб юрди.

Сўнгра Булганин ва Хрушчев ўртоқлар ўз ҳамроҳлари блан бирликда Пуна яқинидаги экспериментал гидроэнергетика станциясини бориб кўрдилар. Ҳиндистон марказий ҳукуматининг қарамоғида бўлган бу илмий-текшириш муассасаси мамлакатдаги худди шундай олтита станциянинг энг муҳими бўлиб, Ҳиндистоннинг сув ресурсларини ўрганиш блан шуғулланмоқда. Станция сув тошқинларига қарши курашиш мақсадида дар'ёларнинг сув режимини ўрганмоқда, тўғонлар, дамбалар, каналлар ва бошқа гидротехника иншоотлари конструкцияларининг расчетларини қилиб бермоқда. Ҳиндистон марказий ҳукумати гидроэнергетика комиссиясининг раиси Канварсайн ва станция директори Жоглекар станцияда меҳмонларни қизиқтирган нарсаларни тушунтириб бердилар.

Пуна районида совет меҳмонлари ўтиб бораётган йўлларнинг ҳаммаси арклар ва байроқлар блан безатилган эди. Шаҳар ва унинг атрофидаги жойларнинг аҳолиси ҳамма жойда меҳмонларни қизғин табрикладилар.

Сўнгра Булганин ва Хрушчев ўртоқлар Пуна яқинидаги Кхадаквасла деган ерга жойлашган Миллий мудофаа академиясига бордилар. Совет меҳмонлари моторли қайиққа тушиб кўлдан ўтгач унинг кирғоғида уларни Ҳиндистондаги энг муҳим мана шу ҳарбий ўқув юртининг бошлиғи генерал-майор Хабибулло кутиб олди. Бу миллий мудофаа академияси армия, флот ва авиация учун офицерлар тайёрлайдиган ҳарбий ўқув юртидир.

Генерал-майор Хабибулло меҳмонлар шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида у Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни табриклаб, сизларнинг бу келишингиз академия учун катта шарафдир ва академия тарихида энг муҳим воқиаларнинг бири бўлди, деб айтди.

Жаҳондаги халқларнинг ҳаммаси, — деб давом қилди генерал-майор Хабибулло, — сизларнинг мамлакатимизда саёҳат қилиб юрганингизни, сизларнинг айтаётган сўзларингизни ва қилаётган ишларингизни жуда катта қизиқиш блан кузатиб турибди. Генерал-майор Хабибулло Н. А. Булганиндан ва Н. С. Хрушчевдан Пуна шаҳридаги Миллий мудофаа академияси офицерларининг, хизматчилари ва ўқувчиларининг энг яхши истакларини совет ҳарбий академиясининг офицерлари составига ва тингловчиларига топширишни илтимос қилди. Генерал-майор Хабибулло, ўз номидан отоқли лашкарбоши Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуковга қизғин салом айтишни ҳам илтимос қилди.

Н. А. Булганин генерал-майор Хабибуллога ўз номидан ва Н. С. Хрушчев номидан, шунингдек Совет Армиясининг жангчилари ва бутун совет халқи номидан бундай самимий табрик сўзлари учун ташаккур айтди ва бундай қизғин кутиб олганлиги учун ташаккур билдирди.

Бизнинг мамлакатимиз блан Ҳиндистон ўртасида, — деди Н. А. Булганин, — қадим замонлардан бери дўстона яхши қўшничилик муносабатлари давом қилиб келмоқда. Ҳиндистон блан СССР ўртасидаги муносабатларни кескинлик ҳечқачон хиралаштирган эмас. Мамлакатларимизнинг ўзаро муносабатлари тарихида бир томоннинг иккинчи томонга қурол қўлланмоқчи бўлиб дўқ қилганлигини кўрсатучи ҳечбир ҳодиса бўлган эмас. Кўпмиллатли Ҳиндистон халқининг меҳнатсеварлиги ва талантлилиги, эркинликка ва миллий мустақилликка тинмай интилаётганлиги, унинг муттасил тинчликсеварлиги мамлакатимиз халқларининг чуқур ҳурматига ва қизғин хайрихоҳлигига сазовор бўлди.

Сўнгра Н. А. Булганин бундай деди: Ижтимоий ва иқтисодий системалари турлича бўлган давлатларнинг тинч тотув бўлиб яшаши мумкин, деган буюк принцип Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг асосий принципидир. Устозимиз В. И. Ленин томонидан илгари сурилган бу принципга биз қат'ият блан ва оғишмай амал қилиб келмоқдамиз. Совет Иттифоқи ҳамиша ўтказиб келаётган сиёсат барча халқларнинг энг азиз истагига — тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш, уруш чиқишига йўл қўймаслик истагига муносиб сиёсат бўлиб келди, чунки уруш ҳамиша халқларнинг бошига беҳисоб кулфатлар солади. Совет-Ҳиндистон муносабатлари территориал бутунликни ўзаро ҳурматлаш, суверенитет, ҳужум қилмаслик, бирор иқтисодий, сиёсий ёки идеологик характердаги баҳоналар блан бир-бирининг ички ишига аралашмаслик принципларига, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик ҳамда тинч тотув бўлиб яшаш принципларига асосланган муносабатлардир.

Миллий мудофаа академияси сингари ажойиб ҳарбий ўқув юртини келиб кўриш имкониятига эга бўлганлигимиз учун жуда хурсандмиз. Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи халқлари тинч яратучилик меҳнати блан шуғулланмоқдалар ва урушни истамайдилар. Мен сизларни ишонтириб айтаоламанки, тинчликка ва тараққиётга олижаноблик блан интилаётган ҳинд халқини Совет Иттифоқи ҳамавақт қўллаб-қувватлайди.

Сиз, академия бошлиғи жаноблари, — деди Н. А. Булганин, — ўз нутқингизда Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков ҳақида яхши ва самимий гапларни айтиб, унга отоқли лашкарбоши деб баҳо бердингиз. Сизнинг бу самимий сўзларингиз учун, академиямизнинг командирларини ва ўқувчиларини табриклаб уларга муваффақиятлар тилаганлигингиз учун жуда миннатдормиз. Биз Сизнинг илтимосингизни мамнуният блан бажарамиз ва Сиз топширган илтимосни ўз эгаларига топширамиз.

Н. А. Булганин ўз нутқининг охирида самимий, дўстона қабул қилиб олинганлиги учун яна бир марта ташаккур айтди ҳамда академиянинг бошлиқлар составига, ўқитучиларига ва кадетларига ўз ишларида янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Зиёфатдан сўнг меҳмонларга академиянинг бинолари кўрсатилди. Сўнгра меҳмонлар шарафига спорт майдончасида ҳарбий спорт мусобақалари ўтказилди, ҳарбий рақслар, гимнастика машқлари, чавандозлик ўйинлари ташкил этилди. Бу машқлар ва ўйинларда Ҳиндистон халқлари миллий сан'атининг, шу жумладан, маратт халқи миллий сан'атининг ёрқин та'сири ифодаланди.

Хрушчев ва Булганин ўртоқлар генерал-майор Хабибуллога ташаккур айтиб, мудофаа Академиясидан чиқдилар ва ўзларига Пуна шаҳрида ажратилган резиденцияга томон йўл олдилар. Кечқурун университет боғида совет меҳмонлари шарафига «Гражданлик қабули» маросими— оммавий митинг бўлди. Бу митингда Пуна ва унинг атрофидаги аҳолидан 300 минг киши қатнашди. Шаҳар мэри Б. Н. Санас чароғон қилиб безатилган трибунада ўтирган Булганин ва Хрушчев ўртоқларни Пуна гражданлари номидан табриклади.

Митингда ўқиб берилган Пуна гражданлари табрикномасида бундай дейилади:

Пуна гражданларининг табрикномаси

Мен Булганин жанобларини ва Хрушчев жанобларини ҳамда уларнинг йўлдошларини халқ ва муниципиал корпорация номидан хурсандлик блан чин қалбдан табриклайман. Бу кун халқимизнинг тарихида чинақам байрам куни бўлди. Рус раҳбарларининг бу келиши тарихий воқиадир: бизнинг ўртоқларимиз бизга меҳмон бўлиб келмоқ учун Гималая тоғларидан ошиб ўтдилар.

Пуна аҳолиси шунинг учун бахтиёрдирки, бизнинг меҳмонларимиз Ҳиндистонда қисқа муддатли сафарлари даврида шаҳримизни келиб кўрмоқ учун вақт топдилар. Уларнинг ҳатто шаҳримизда бўлган қисқа соатларида ҳам хайрихоҳликларига сазовор бўлаоламиз деб умид қиламан.

Совет Иттифоқи жаҳоннинг энг катта мамлакатларидан биридир. У ўз халқларини подшонинг асрлардан бери давом қилиб келган зулмидан халос қилди. Россиядаги халқ революцияси блан бир қаторда жаҳоннинг бошқа қисмларида ҳам революциялар бўлди.

Биз ҳам Махатма Ганди раҳбарлиги остида тинч курашни авж олдириб юбордик ва ўзимизга бу курашда эркинлик олишга муваффақ бўлдик. Британия мустамлакачи империализми бизнинг территориямизни бўшатиб кетди.

Руслар Гитлернинг даҳшатли кучларига қарши Москвани, Ленинградни ва Сталинградни қаҳрамонлик блан ҳимоя қилганликларини бугун биз тўла асос блан эсга олишимиз мумкин. Бизнинг меҳмонларимиз Сталин раҳбарлиги остида совет халқини жонфидо қилиб курашишга отлантирдилар ва илҳомлантирдилар. Улар нацистлар империализми шарпасини емириб ташлашга ёрдам бердилар. Шу сабабли, сиз жаноблар бугун орамизда турганлигингиз учун биз бахтиёрмиз. Бундан 5 ойгина муқаддам севикли Бош Министримиз сизларнинг мамлакатингизни бориб кўриш имкониятига эга бўлган эди. У борган жойларнинг ҳаммасида улуғ совет халқи уни чин қалбдан табриклаган эди.

Бош министримизга нисбатан ва бизларнинг ўзимизга нисбатан бўлган бу дўстликни ва муҳаббатни унутмаймиз. Сизларнинг Ҳиндистонга келганлигингиз халқларимизни бир-бирига янада кўпроқ яқинлаштиради. Жаҳондаги мамлакатларнинг вакиллари бир-бирлари блан мумкин қадар тез-тез учрашиб турсалар ва музокаралар олиб борсалар, бу нарса, ҳеч шубҳасиз, халқларнинг ҳамжиҳатлик, тинчлик ишига ва яйраб яшнашига ёрдам беради. Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон Республикасининг 550 миллион аҳолиси бор. Уларнинг бирдан-бир истаги жаҳон халқларига тинчлик ва дўстликни та'минлашдир.

* * *

Ўртоқ Н. А. Булганин Пуна гражданларига мурожаат қилиб нутқ сўзлади.

Н. А. Булганин нутқи

Мэр жаноблари, азиз дўстлар!

Менга совет халқининг қизғин саломини сизларга, сизлар орқали бутун Пуна аҳолисига топширишимга ижозат берингиз.

Сизларнинг шаҳрингизнинг шонли тарихий традициялари бор. Ўтмишда бу шаҳар ўз ватанининг миллий мустақиллигини четэл босқинчиларидан қаҳрамонлик блан ҳимоя қилган мард ва ботир мараттларнинг пойтахти бўлган эди. Пунага бевосита яқин бўлган шу жойда мараттларнинг мард жангчилари мустамлакачиларга қарши жанглар қилган эдилар. Сизларнинг ота-боболарингиз ўз қонларини бекорга тўкмаганлар. Уларнинг қаҳрамонликларини эслатучи хотиралар ҳинд халқининг миллий-озодлик курашини ҳамиша илҳомлантириб келди. Ботир ота-боболарингизнинг истак ва орзулари рўёбга чиқди: Ҳиндистон мустақил давлат бўлиб қолди.

Эндиликда ҳинд халқи тарихий Пуна шаҳрини аста-секин илм ва фан шаҳрига айлантирмоқда. Университет, колледжлар, обсерватория, Миллий мудофаа академияси, сув ва энергетика хўжалигининг тадқиқот станцияси — манашуларнинг ҳаммаси юксак маданият ва ёшларни тарбиялаш ўчоқларидир.

Қадимий маратт халқининг олижаноб, эркесварлик традициялари Пунада абадий яшасин ва маратт халқининг ҳозирги замон маданияти янада кенгроқ ривожлансин.

Совет халқлари блан Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстлик ривожлансин ва мустаҳкамлансин. Бутун дун'ёда узоқ давом қиладиган ва мустаҳкам тинчлик учун барча халқлар ўртасида дўстлик бўлиши учун бирга курашайлик.

Сизларнинг гўзал шаҳрингизда бугун бизларни самимият блан кутиб олганлигингиз учун сизларга ташаккур айтишимга ижозат берингиз. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

* * *

Булганин ва Хрушчев ўртоқларга Пуна муниципалитети номидан ёдгорлик совғалари тақдим этилди. Пуна гражданларининг совет меҳмонлари шарафига ўтказган митинги мушакбозлик ва халқ сайили блан тугади.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши тўғрисида фильм

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши тўғрисидаги янги махсус кинофильм 25 ноябрьда Москва телевидение станцияси орқали кўрсатилди. Бу фильм Деҳлида совет меҳмонлари шарафига ўтказилган митингга бағишланган.

Томошабинлар байрам тусида безатилган Рамлила майдонини, шу майдонда 19 ноябрьда 500 мингдан кўпроқ кишининг иштироки блан бўлган митингни кўрадилар, Н. А. Булганиннинг Ҳиндистон пойтахти аҳолисига қарата сўзлаган табрик нутқини ва Ҳиндистон Бош Министри Жавоҳарлал Неруннинг жавоб нутқини эшитадилар.

Фильм ҳужжатли фильмлар Марказий студиясининг операторлари томонидан сўратга олинган.

ФРИДРИХ ЭНГЕЛЬС

(Фридрих Энгельс туғилганига 135 йил тўлиши муносабати блан)

Карл Маркс блан биргаликда илмий коммунизм назариясини яратган, жаҳон пролетариатининг улуғ йўлбошчи ва устозларидан бири Ф. Энгельс туғилган кунга эртага 135 йил тўлади.

Энгельснинг бутун фаолияти, инсоният олдидаги буюк тарихий хизматлари Маркснинг ҳаёти ва фаолияти блан чамбарчас боғлиқдир.

Карл Марксдан сўнг, «Энгельс, — деб ёзган эди В. И. Ленин, — бутун маданий дун'ёдаги ҳозирги замон пролетариатининг энг яхши олими ва устози эди. Тақдир Карл Марксни Фридрих Энгельс блан дуч келтиргандан буён ҳар икки дўстнинг бутун ҳаётларида қилган меҳнатлари уларнинг муштарак иши бўлди. Шу сабабли, Фридрих Энгельснинг пролетариатга қандай хизмат кўрсатганлигини тушунмоқ учун, ҳозирги замон ишчилар ҳаракатининг ривожланишида Маркс та'лимоти ва фаолиятининг аҳамиятини аниқ билиб олмоқ керак» (Асарлар, 2 том, 5 бет).

Энгельс Маркс блан бирга илмий коммунизм назариясини, пролетариат синфининг революцион та'лимотини, я'ни диалектик ва тарихий материализмни ишлаб чиқдилар. Улар ишлабчиқариш воситаларидан маҳрум бўлган, қаттиқ эксплуатация қилинган, эзилган ва хўрланган пролетариат синфини буюк революцион назария блан қуроллантирдилар ва пролетариатнинг капитализм тузумига қарши қаратилган курашига ўзлари бевосита раҳбарлик қилдилар.

Энгельс ҳам Маркс каби бутун куч-қувватини, барча билимини, ҳаётини пролетариат синфи ва барча меҳнаткашларни капитализм қуллигидан озод қилиш ишига бағишлади.

Энгельс буюк материалист-философ, иқтисод илмининг мутахассиси, табиатшунос, тарихшунос, ҳуқуқшунос, ҳарбий сан'ат ва тактика масалаларини жуда яхши билган буюк олим эди. Энгельс 12 тилни яхши билар эди, 20 га яқин тилда ўқир ва ёзар эди. Меҳнат қилишни севиш, доим олға интилиш, қувноқлик, зийраклик ва дўстларга меҳру-муҳаббат, душманларга нафрат Энгельсга хос фазилатлар эди.

Фридрих Энгельс 1820 йилда Пруссия корольлигига қарашли Рейн областининг Бармен шаҳрида туғилди. Унинг отаси бадавлат киши (фабрикант) эди. Энгельс ёшлигиданоқ қобилиятли, зийрак ва чуқур зеҳнли бўлиб ўсди. У, 1834 йилда гимназияга ўқишга кирди. Лекин уни тугатишга муваффақ бўлолмади. Отаси уни ўқишдан ажратиб, савдо конторасига ишга қўйди. Лекин Энгельс ўзининг кўп вақтини ма'лумотини оширишга сарф қилди. У 1839 йилдан бошлаб матбуотда иштирок қилабошлади.

1839 йилнинг бошларида Энгельснинг «Бупперталиядан мактуб» деган мақоласи босилиб чиқди. Бу мақолада Энгельс тўқимачи ишчилар оғир аҳволда яшаётганлигини кўрсатган эди.

1841 йилда Энгельс ҳарбий хизматга чақирилиши муносабати блан Берлинга келди ва у ерда ёш гегельчилар тўгарагига қатнашди. У ҳарбий хизматни тамомлаб, 1842 йилда Англиянинг тўқимачилик шаҳарларидан бўлган Манчестер шаҳрига бориб, отасининг савдо конторасида ишлади.

Энгельс Англияда чартистлар ҳаракати блан танишди, бу ҳаракат намоёндалари блан учрашди. У, Англия ишчилар синфининг аҳволи, Англиядаги утопик социалистларнинг «назариялари» ва классик сиёсий иқтисод та'лимоти блан танишди, уларни ўрганди. Энгельс 1845 йилда ёзган «Англияда ишчилар синфининг аҳволи» деган асарида ишчилар синфи оғир ҳаётининг сабабларини очиб ташлади ҳамда социализм ғояси ишчилар синфининг сиёсий курашида асосий мақсад қилиб олинган тақдирдагина амалга ошиши мумкин эканлигини кўрсатди.

Фридрих Энгельс 1844 йил августда Англиядан Германияга қайтатуриб Парижга келди ва Маркс блан бевосита биринчи марта учрашди. Шу вақтдан бошлаб улар ўртасида энг яқин ва умрбод дўстлик бошланди.

Маркс ўзининг буюк илмий-ижодий фаолиятида ва бутун ҳаётида Энгельсдан жуда кўп ёрдам, мадад олиб турди. Маркс ўзининг машҳур «Капитал» асарининг биринчи томини ёзиб бўлгач, Энгельсга бундай деб ёзди: «Ниҳоят, бу том тайёр бўлди. Бу иш сенинг ёрдаминг блан бажарилганлиги туфайли шахсан сендан миннатдорман. Бу ишда сенинг менга бўлган фидокорона ёрдаминг бўлмаса эди, мен ҳеч қачон уч том асарга доир бундай катта вазифани бажараолмас эдим. Чуқур ташаккур блан сени кутаман. Салом, менинг қимматли ва содиқ биродарим!» (К. Маркс ва Ф. Энгельс, Асарлар, I том, 414 бет).

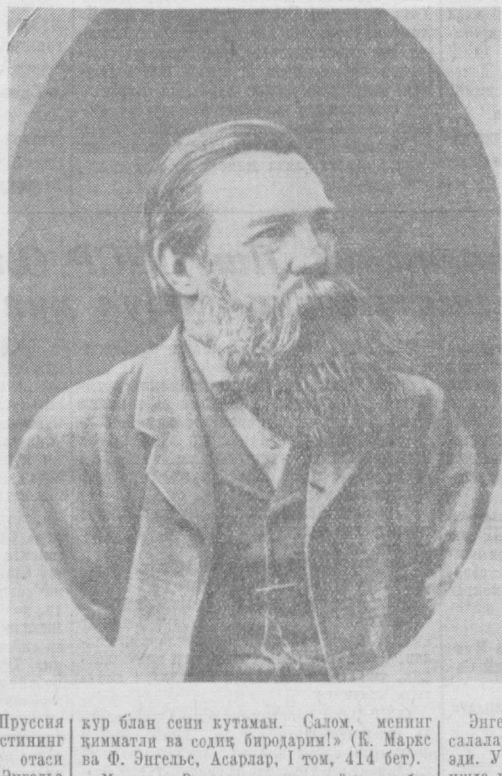

Маркс ва Энгельс томонидан ёзилган биринчи катта асар «Муқаддас оила» китобидир. Улар бу асарларида пролетариат синфининг коммунизм учун курашдаги тарихий ролини кўрсатиб бердилар ва ёш гегельчиларнинг идеалистик дун'ё қарашини қаттиқ танқид қилдилар.

Маркс ва Энгельс 1845 йилда ўз ишларини Брюссель шаҳрида давом эттирдилар. Шу ерда улар «Немис идеологияси» деган машҳур асарларини ёзиб тамомладилар. Улар бу асар блан илмий коммунизм назариясини асослаб бердилар, шу блан диалектик ва тарихий материализм асосларини баён қилдилар.

Маркс ва Энгельс 1846 йилда илгари «Адолатчилар союзи» деб аталган ва кейинчалик «Коммунистлар союзи» номини олган ташкилотга а'зо бўлиб кирдилар.

1847 йилда «Коммунистлар союзи»нинг топширувига кўра, Маркс блан Энгельс «Коммунистик партия манифести» деган машҳур асарни ёздилар. Бу асар коммунистик партиянинг биринчи илмий ва революцион программасидир. «Коммунистик партия манифести» 1848 йилда нашр қилиниб, жуда тез вақт ичида кўп тилларга таржима қилинди ва дун'ёнинг ҳамма бурчагига тарқалди. Бу асар капитализмга, эксплуатацияга қарши курашда пролетариат синфи қўлида ҳамиша кучли қурол бўлиб келди ва ҳозир ҳам шундай қурол бўлмоқда.

Маркс ўзининг машҳур асари — «Капитал»нинг биринчи томини ёзиб тугатиб, қолган томларини ёзиб тугатишга улгурмай вафот этди. Марксдан кейин «Капитал» асарининг иккинчи ва учинчи томлари Маркс қўл'ёзмалари асосида Энгельс томонидан ишланиб, нашр этилди.

Маркс ва Энгельс илмий коммунизм назариясини яратдилар, шу блан социализмни ҳаёлдан фанга айлантирдилар. Улар табиат, жамият ва инсон тафаккури қонуниятларини чуқур ва атрофлича ўрганиш натижасида мукаммал илмий революцион назарияни — диалектик ва тарихий материализмни яратдилар.

Марксистик философияни вужудга келтиришда ва уни янада ривожлантиришда Энгельснинг роли ниҳоятда каттадир.

Фридрих Энгельс томонидан ёзилган «Анти-Дюринг», «Табиат диалектикаси», «Людвиг Фейербах ва немис классик философиясининг охири», «Оила, хусусий мулк ва давлатнинг келиб чиқиши» деган асарларда диалектик ва тарихий материализм асослари зўр донолик блан баён қилинган.

Маркс блан Энгельс биринчи марта халқаро пролетариатнинг ташкилотини — 1 Интернационални туздилар, унга раҳбарлик қилдилар.

Маркс вафотидан кейин Энгельс ўзи Маркс блан бирга бошлаган ишларни давом эттирди. Марксизм та'лимотини янада тараққий эттириш, унинг софлиги учун курашиш, марксизмни турли бузушлардан, вульгарлаштиришлардан сақлаш ва ҳимоя қилиш зарур эди. Энгельс бу вазифаларни шараф блан бажарди.

Маркс каби Энгельс ҳам рус тилини билар, рус китобларини ўқир, Россияга, рус революцион ҳаракатига қизиқиб қарарди, рус революционерлари блан муносабатда бўларди. Энгельс Россияда сиёсий эркинликлар амалга оширилиши ғарбдаги ишчилар ҳаракатининг муваффақиятлари учун ҳам катта аҳамиятга эга бўлажагини кўрсатиб ўтган эди.

К. Маркс вофотидан кейин Ф. Энгельс Европа социалистларининг маслаҳатгўйи ва раҳбари бўлиб қолди. «...Испанлар, руминлар, руслар ҳам маслаҳат сўраш ва йўл йўриқ олиш учун Энгельсга мурожаат қилар эдилар. Уларнинг ҳаммалари кекса Энгельснинг билим ва тажрибага бой хазинасидан баҳраманд эдилар». (В. И. Ленин, Асарлар, 2 том, 14 бет).

Энгельс ҳамавақт фан ва назария масалаларига ижодий қарашни талаб қилар эди. У, назария догма эмас, балки амалий ишда қурол бўлмоғи керак, деган эди. Энгельснинг бу фикрини В. И. Ленин ва Ленин ишларининг улуғ давомчиси И. В. Сталин янада ривожлантирдилар. Улар марксизм назариясини догма деб билувчи, унинг ҳарфига ёпишиб олган оппортунистларга қарши курашдилар, талмудчиликни, қироатхонликни аёвсиз фош этдилар, марксизм назарияси жамият ва фан тараққиёти блан илгари қараб ривожланиб, ўсиб ва бойиб борадиган назария эканлигини кўрсатдилар.

Энгельс вафотидан кейин энг улуғ назариётчи Ленин, Лениндан кейин эса Сталин ва Лениннинг бошқа шогирдлари марксизм назариясини янада олға сурдилар ва уни пролетариат синфий курашининг янги шароитларидаги тажрибалар блан бойитдилар.

СССРда Коммунистик партия раҳбарлиги остида Маркс, Энгельс, Ленин ва Сталин та'лимоти тантана қилмоқда.

Бутун илғор инсониятнинг улуғ доҳиси Маркс ишларининг буюк давомчиси Фридрих Энгельснинг ёрқин образи бутун дун'ё меҳнаткашларининг хотирасида абадий яшайди. Энгельснинг барча халқларга чинакам озодлик, бахтиёр истиқбол, социализм-коммунизм йўлини кўрсатиб берган ўлмас асарлари абадий яшайди.

Доцент И. ИСҲОҚОВ.

Янгийўл райони пахта тайёрлаш йиллик планини бажарди

☆ ☆ ☆ ☆

Қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб, янги ғалабаларга эришамиз

КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш тўғрисидаги қарорларидан илҳомланган Янгийўл районининг пахтакорлари бу йил асосий э'тиборни пахтачиликда энг илғор усулларни кенг қўллаш, ҳар гектардан етиштириладиган ҳосилни кўпайтиришга қаратиб, меҳнат соҳасида катта ғалаба қозондилар. Биз 25 ноябрьгача давлат пахта тайёрлаш планини муваффақият блан бажардик, пландан ташқари яна 2 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олдик.

Районимиз 1950 йилдагига нисбатан ялпи пахта ҳосилини 8 минг тонна кўпайтирди.

Райондаги 13 пахтакор колхоздан 7 таси пахта тайёрлаш планини ошириб бажарди. Бу йил давлат планини бажармаган биронта колхоз қолмайди. Пахтачиликда айрим колхозлар катта ютуқларга эришдилар. Ленин номли колхоз 2200 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28 центнердан, Сталин номли колхоз 1089 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта топширдилар. Қолоқ ҳисобланиб келган Петров номли колхоз ҳар гектардан етиштириладиган ҳосилни бир йилда 5 центнердан оширди. 50 га яқин бригада 30—35 центнердан, 70 звено эса ҳар гектардан 36—40 центнердан пахта топширдилар.

Пахта — колхозларимиз даромадининг асосий манбаидир. Давлат пахта тайёрлаш плани бажарилган кунгача колхозларимиз 90 миллион сўм даромад қилдилар.

Қишлоқ хўжалик артели хўжалигини комплекс равишда юксалтиришда бўлинмас фонднинг аҳамияти жуда катта эканлиги ма'лум. Колхозларнинг бўлинмас фондидаги маблағ 1950 йилдаги 2 миллион сўм ўрнига бу йил 26 миллион сўмга етди.

Чорвачилик соҳасида ҳам ба'зи муваффақиятларни қўлга киритдик. Айрим колхозлар чорва маҳсулдорлигини оширишда яхши натижаларга эришдилар. Районда ҳарбир сигирдан соғиб олинган сут ўтган йилдагига нисбатан икки баравар кўпайди ва 1300 килограммга етди. Қолоқ ҳисобланиб келган Молотов номли колхозда ўтган йили ҳар сигирдан 300 килограммдан сут соғилган бўлса, бу йил 1200 килограммдан сут соғилди. Свердлов номли колхоз ҳар сигирдан 2230 килограммдан сут соғиб олди. Республикада энг илғор ҳисобланган Сталин номли колхоз мол боқиш ва сигир соғиш ишларини кенг равишда механизациялаштириб, жуда яхши натижага эришди. Бу колхозда ўрта ҳисоб блан ҳарбир сигирдан 3364 килограммдан сут соғилди.

Чорва молларининг сони ошган бўлсада, лекин биз чорвачиликни ривожлантириш планини бажараолмадик. Бу—бизнинг ишимиздаги энг катта камчиликдир. Давлатга чорва маҳсулотлари ўтган йилдагидан анча кўп топширилган бўлсада, илғор колхозларимизнинг тажрибаси бизнинг районда чорва маҳсулдорлигини ошириш учун битмас-туганмас имкониятлар борлигини кўрсатади.

Колхозларимизнинг экономикаси мустаҳкамланаётган сари колхоз қишлоқлари тобора обод бўлмоқда. Ҳозирги вақтда райондаги ҳамма колхозлар электрлаштирилган, телефонлаштирилган ва ҳамма колхозларда радиоузеллар қурилган. Келгуси йилда эса Ленин номли, Сталин номли колхозларда коммутаторлар ўрнатилиб, ишлабчиқариш ва далачилик бригадалари ҳам телефонлаштирилади.

Бу йил қишлоқларда кенг ҳажмда йўл қурилиши олиб борилди. Энг узоқ колхозларни район маркази блан боғлайдиган йўллар асфальт қилинди, тош-шағал бостирилди. Район колхозлари янги иморатлар — хўжалик бинолари, касалхона, ҳаммом, мактаб, болалар яслилари қурилишига бу йил 10 миллион сўмга яқин пул сарфладилар. Аммо, проектлаш ва қуриш ташкилотларининг сусткашлик кўрсатаётганлиги қурилиш ишлари сур'атини имкон борича тезлаштиришга тўсқинлик қилмоқда.

Биз 1956 йилда ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдамиз. Юзга яқин трактор шудгорлаш блан банд, 83 ғўзапоя юлиш машинаси ишламоқда. Ҳозир 5 минг гектарга яқин майдон ғўзапоядан тозаланди. Колхозлар 3 минг 100 тонна ўғит ташиб олдилар. Ленин номли ва Жданов номли колхозларда шудгорлаш олдидан самолётлар блан ерга ўғит сепилмоқда.

1955 йилнинг қувончли якунларидан бири шуки, партия, совет ходимлари қишлоқ хўжалик экономикасини пухта ўрганиб, оператив раҳбарлик қилишга одатланабошладилар. Колхоз ва МТС ларнинг раҳбар кадрларида коллектив хўжаликка раҳбарлик қилиш тажрибаси ортмоқда.

Район партия комитети ва колхоз партия ташкилотларининг ишида ҳали ҳам ба'зи камчиликлар бор, албатта. Биз ҳамма колхозларни илғор колхозлар даражасига етказаолганимиз йўқ.

Район партия, совет ташкилотлари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий комитетининг Мурожаати асосида дала ишларини намунали уюштириб, давлатга пландан ташқари яна 2 минг тонна пахта топшириш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш ҳамда келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин тайёрлаш учун астойдил курашадилар.

С. МУСАЕВ,

Янгийўл район партия комитетининг секретари.

Янги усулнинг афзаллиги

Партия ва ҳукуматимиз пахтакорлар ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар, биз, пахтакорлар учун ҳамма нарсани муҳайё қилиб бераётирлар. Бригадамизнинг а'золари ана шу меҳрибонликка жавобан бу йил ҳар гектардан 40 центнердан пахта етиштириш юзасидан юксак мажбурият олиб, умумхалқ мусобақасига қўшилган эдилар.

Биз олган мажбуриятимизни шараф блан бажариш учун курашдик. Бутун куч ва воситалар мўл ҳосил етиштиришга сафарбар этилди. Агротехниканинг прогрессив усулларини дадиллик блан қўлладик. 51 гектар ерга чигит 45х45 схемаси блан экилди. Универсалчи ўртоқ Мансур Иброҳимов экишни ҳам, ғўза парваришини ҳам ўзи ўтказди.

Биз йиғим-терим даврида ишни яхши ташкил қилдик. Пишган ва яхши очилган пахталар пешма-пеш териб топширилди. Пахта теримида бригадамиз а'золари зўр уюшқоқлик кўрсатиб, фидокорона меҳнат қилдилар. Шунинг учун йиғим-терим муваффақиятли тугалланди. Колхозда биринчи бўлиб пахта планини биз бажардик. 164 тонна ўрнига 186 тонна пахта топширдик, ёки ҳар гектардан шартномадаги 32,2 ўрнига ҳозиргача 37 центнердан пахта топширилди. Умар Бектошев, Нишон Аширалиева, Ҳолисхон Низомова ўртоқлар бошлиқ звеноларнинг а'золари гектаридан 35—39 центнердан пахта топшириб, катта муваффақиятга эришдилар.

Биз ҳозир ҳам ишни бўшаштирмай, теримни ва пахта топширишни қизғин давом эттирмоқдамиз.

Бригадамиз 1956 йилда янада мўл ҳосил етиштириш тадбирларини кўрмоқда. Биз барча еримизни яқин кунлар ичида шудгорлаб қўямиз. Ҳосили териб олинган ерлар ғўзапоядан тозаланмоқда ва шудгор қилинмоқда.

Колхозимиз пахтакорлари КПСС XX с'езди шарафига мусобақани кизитиб, пахтакорларимизнинг традицион қурултойи очиладиган кунгача колхоз бўйича қишлоқ хўжалик йилини муваффақиятли якунлаб, 840 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан пахта топшириш учун курашмоқдалар.

Б. НУРМАТОВА,

Ворошилов номли колхознинг 3-нчи бригада бошлиғи.

☆

Мурожаатга амалий иш блан жавоб берамиз

Ленин номли колхоз давлат пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари муваффақиятли бажарди. 2200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27,2 ўрнига 28 центнердан пахта топширилди. Ҳозиргача 28 та бригададан 25 таси, 82 звенодан 75 таси мўл ҳосил етиштириб, топшириқни анча ошириб адо этди. Ўртоқ Фозил Қўчқоров бошлиқ бригада а'золари 97,4 гектар ернинг ҳар гектаридан 31,6 ўрнига 36 центнердан пахта топшириб, мусобақада ғолиб чиқдилар. У. Маҳкамов, О. Раҳимбердиев ўртоқлар бошлиқ бригадалар ҳам гектаридан 31—32 центнердан, Мирзакаримов, Холиқов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган звенолар 35—37 центнердан пахта ҳосили йиғиб олдилар. 8 бригада, 15 звено ҳосилни кескин равишда оширишга муваффақ бўлди.

Пахтачиликни ривожлантиришда техникадан тўла ва унумли фойдаландик. Айниқса агротехниканинг янги, прогрессив усулларини усталик блан дадил амалга оширилди. Чигит асосан торқаторлаб экилди. Бирнеча юз гектар ерга ғўза квадрат-уялаб жойлаштирилди. Янги усул ғўзани кўпроқ механизация блан ишлаш имкониятини берди. бунинг натижасида катта майдонларда мўл ҳосил етиштирилди.

Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти давлатга пахта топширишни тезлатиш мақсадида бригадалар ишига раҳбарликни кучайтирди. Бригада бошлиқлари ҳардоим теримчилар орасида бўлиб, ишни яхши ташкил қилдилар. Орқада қолаётган бригадаларга зарур ёрдам уюштирилди.

Социалистик мусобақа кенг миқ'ёсда авж олдирилди. Бригадалар ўртасида кўчма Қизил байроқ ташкил қилинди. Ҳар беш кунда мусобақа якунланиб, илғорларга кўчма Қизил байроқ топширилди ва моддий жиҳатдан рағбатлантирилди.

Теримчиларнинг унумли ишлаши пахтани нобуд қилмай, тезда йиғиб-териб олиш ва давлат планини муддатидан илгари ошириб бажаришни та'минлади. Айниқса кўпмингчлар ҳаракати ҳал қилувчи роль ўйнади. Мавсумда 10 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олган Нортожи Фозилова намуна кўрсатиб ишлагани учун Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотланди. Облоқулов, Мухсимова, Тожибоева сингари моҳир теримчилар нормасини 2 — 3 ҳиссадан ошириб адо этдилар. 379 теримчи 6 — 10 тоннадан пахта терди.

Мўл ҳосил катта даромад келтирди. Сметага мувофиқ колхозимиз бу йил 20 миллион 281 минг сўмдан ортиқ даромад қилиши керак эди. Биз мўл ҳосил етиштирганимиз туфайли пахтанинг ўзидан ҳозиргача 19,5 миллион сўм даромад қилдик. 15 центнердан ортдириб топширган пахта учун давлатдан 7,5 миллион сўмга яқин устама мукофот олинди. Биз пландан ташқари давлатга яна 424 тонна пахта топширамиз. Бунинг эвазига миллион сўмга яқин даромад олинади.

Биз эришилган дастлабки ютуқлар блан сра ҳам мағрурланмаймиз. Ихтиёримиздаги моддий-техника ресурсларидан, ишчи кучларидан тўла фойдаланиб, ғўза тупларида, чаноқларда қолган пахтани нобуд қилмай йиғиб-териб оламиз ва давлатга топширамиз. Биз Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Мурожаатида айтилган тадбирларни тўла амалга ошириш учун курашамиз. Ҳосили териб олинган ерлар ғўзапоядан тозаланиб, шудгорланмоқда. Бу ишда айниқса Назаров, Мустафоев, Чигерев ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг тракторчилари зўр ғайрат кўрсатиб ишлаётирлар. 19 «универсал» корчовка қилиб, 11 трактор 350 гектар ерни сифатли шудгорлаб қўйди. Ҳайдашдан олдин самолётда ерга минерал ўғит сепилаётир. Биз барча пахта майдонини шудгор қилиб, келгуси йилда экиш учун тахт қилиб қўямиз.

О. ҚЎЧҚОРОВ.

Ленин номли колхознинг раиси.

Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетида

Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг бюроси пахтани йиғиб-териш ва тайёрлаш юзасидан районлар, МТС, колхоз ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1955 йил 21 ноябрьдан 26 ноябрьгача бўлган якунини кўриб чиқиб, **қарор қилдилар:**

1. Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бекобод районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Эшонхўжаев,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Қодиров,** пахта заводининг директори ўртоқ **Чадушкин)** берилсин. Бу район ўтган бешкунликда 4,23 процент пахта тайёрлаган. Байроқ Гулистон районидан олиб берилсин.

2. Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг кўчма Қизил байроғи Бекобод районидаги **1-нчи «Далварзин» совхозида** (совхоз директори ўртоқ **Хомич,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Фаизова)** қолдирилсин. Бу совхоз бўйича ўтган бешкунликда 3,79 процент пахта тайёрланган.

3. Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг кўчма Қизил байроғи **2-нчи Сирдар'ё МТСига** (директори ўртоқ **Житенев,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Сакаев)** берилсин. Бу машина-трактор станцияси кўрак териш техникасидан яхши фойдаланган. Байроқ 2-нчи Ўртасарой машина-трактор станциясидан олиб берилсин.

4. Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг кўчма Қизил байроғи Бекобод районидаги **Дзержинский номли колхозга** (колхоз раиси ўртоқ **Шукуралиев,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Султонов)** берилсин. Бу колхоз ўтган бешкунликда 8,7 процент пахта тайёрлаб, йиллик планни 100,2 процент бажарган. Байроқ шу районнинг Каганович номли колхозидан олиб берилсин.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 26 НОЯБРЬГАЧА БЎЛГАН

М А ' Л У М О Т

(процент ҳисобида)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Ўртасарой	0,44	106,71	Калинин	0,80	100,15
Оржоникидзе	0,30	103,81	Сирдар'ё	0,53	98,52
Оҳангарон	—	102,50	Бўка	0,44	98,50
Гулистон	0,51	101,87	Ўртачирчиқ	0,67	96,65
Октябрь	0,43	101,67	Верхне-волинск	0,54	96,32
Юқоричирчиқ	0,20	101,30	Чиноз	0,51	94,15
Пискент	0,15	101,08	Оққўрғон	0,51	91,82
Мирзачўл	0,43	100,45	Бекобод	1,06	90,01
Ховос	0,30	100,45	Қуйичирчиқ	0,46	85,05
Янгийўл	0,40	100,44	Боёвут	0,50	76,35

Мирзачўл пахтакорларининг ғалабаси

Областимизнинг йирик пахтакор районларидан бири Мирзачўл районининг пахтакорлари 24 ноябрьда пахта тайёрлаш давлат планини 100,2 процент қилиб бажардилар. Район пахтакорлари жонажон партиямизнинг XX с'езди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, барча майдонларда етиштирилган мўл ҳосилни сра нобуд қилмай ўз вақтида йиғиб-териб давлатга топшириш ишини ғоят уюшқоқлик блан ташкил этдилар. Районнинг илғор колхозлари ҳосилни оширишда ва пахта тайёрлашда анча катта ютуқларга эришдилар. Жумладан, Максим Горький номли колхоз пахта топшириш планини 128 процент, Маленков номли колхоз 116 процент, Ленин номли ҳамда Охунбобоев номли колхозлар 110 процентдан ошириб адо этдилар.

Ҳозир район колхозлари далалардаги қолган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш блан бирга келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирламоқдалар. Кўраги йиғиб олинган барча участкалар ғўза поялардан тозаланиб, пешма-пеш шудгор қилинмоқда. Ҳозиргача районда 2500 гектардан ортиқроқ ер сифатли қилиб шудгорланди.

Район пахтакорлари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг республиканинг пахтакорлари ва барча меҳнаткашларига қарата чиқарган Мурожаатига жавобан бутун ишчи кучи ва моддий техникани тўла сафарбар этиб, далаларда қолган ҳосилни қисқа вақт ичида йиғиб-териб олиш блан бирга мўл ҳосил гарови бўлган кузги шудгорлашни ҳам яқин кунлар ичида сифатли қилиб тугаллаш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Янгийўл районининг илғор пахтакорлари. Суратда: (биринчи қаторда, чапдан) Н. Фозилова — Ленин номли колхознинг теримчиси, У. Облоқулов — Ленин номли колхознинг теримчиси, А. Султонов — Петров номли колхознинг раиси, Б. Нурматова — Ворошилов номли колхознинг бригада бошлиғи, Ш. Шарипов — Петров номли колхознинг звено бошлиғи. (Иккинчи қаторда, чапдан) Ф. Қўчқоров — бригада бошлиғи, М. Камолов — 1-нчи МТСнинг тракторчиси, М. Отақулова — Ворошилов номли колхознинг теримчиси, Д. Рашидов — Петров номли колхознинг бригада бошлиғи.

В. Салов фотоси.

Сатира ва Юмор

Номсиз кўчалар, номерсиз уйлар

Мулла Матқавул блан мирза Мирқобил қўлларини орқаларига қилиб обдон чақчақлашиб боришарди. Мулла Матқавул кенг, икки четига дарахтлар ўтқазилган кўча, томига черепица ёки тунука ёпилган бир хилдаги оқ уйларга разм солар экан, шеригига қараб:

— Мирза, зап уйлар қурилиптими, а? — деди.

Афтидан мирза ҳам бу ободончиликдан ғоят мамнун бўлиб келаётган бўлса керак:

— Ҳа, мен ҳам шуни сизга айтай деб турувдим, буни қаранг, роҳати жон-а, роҳати жон.

Улар Жарариқ кўчасидан 11 «А» домком маҳалласига бурилдилар. Икки ошна йўл-йўлакай икки тарафдаги кўчаларни кўздан кечириб борар эдилар. Броқ ўзлари қидирган кўчани ҳам, ошналарининг уйини ҳам топишаолмади. Ҳатто 3 — 4 ҳовлининг кўча эшигини тақиллатиб, «фалончининг уйи қаерда!» деб ҳам сўрашди. Лекин эшик олдига келган ҳарбир киши — каттами, кичикми «билмайман» деб жавоб берарди. Икки дўст қидиришдан натижа чиқараолмагач, домком идорасига боришди. Уерда бир йигит ўтирарди. Йигит қўлидаги хатларни бирма-бир ўқиди, ўқиди-ю, кўзлари ола-була бўлиб кетди ва беихтиёр «товба» деб юборди. Икки ошна йигитнинг авзойи бузилганини кўриб, «нима гап, жиян» деб сўраганда, у:

— Қаранг, амаки, бу хатларнинг келганига 15 кун бўлипти-ю, ҳали ҳам беришмайди. Товба, — деб қўлидаги икки хатни кўрсатди.

Мулла блан мирза ҳам стол устида чанг босиб ётган қоғозларни кўздан кечирабошлади. 20 дона хат, 17 пул извешчениеси! Афтидан почтальон ҳам 11 «А» домком маҳалласидаги кўчаларнинг номсизлиги, уй номерларининг бирхиллиги туфайли хат ва извешчение эгаларини тополмасдан домком идорасига ташлаб кетаётган бўлса керак.

Ҳақиқатан ҳам шундай. Октябрь район ижроия комитети ва коммунал хўжалик бўлими бу мушкул аҳволни қачон осон қилади?

Т. АБДУРАҲМОНОВ.

Автобус ҳангомаси

Янгийўл—Тошкент маршрути буйича қатновчи автобуслар Эркин, Занги-ота остановкаларида кўпинча тўхтамай ўтиб кетадилар. Бу остановкалардан Тўқимачилик комбинати, 2-нчи ғишт заводи, Каганович номли вагон-ремонт, «Ташсельмаш заводларига келиб ишловчилар ва бошқа студент, хизматчилар учун йўл қийинчилиги туғилмоқда. Бу ҳақда тегишли жойларга бирнеча марта мурожаат қилинди, лекин ижобий натижага эришилгани йўқ.

(Мухбир хатидан).

«Остановка Эркин»да
Автобусни кутишиб,
Қатновчилар зерикар
Йўлга кўзин тикишиб.
17-нчи автобус,
Ўтса бу йўлдан агар,
Ҳамма туриб ўрнидан
Қўл кўтарар баробар.

Ба'зан тўхтаб қолсами
Бўлар катта тамоша —
Автобус эшигида
Шовқун-сурон, машмаша:
Ба'зиларнинг оёғин
Кўрсангиз ичкарида,
(Додлар қириб томоғин)
Танаси ташқарида.

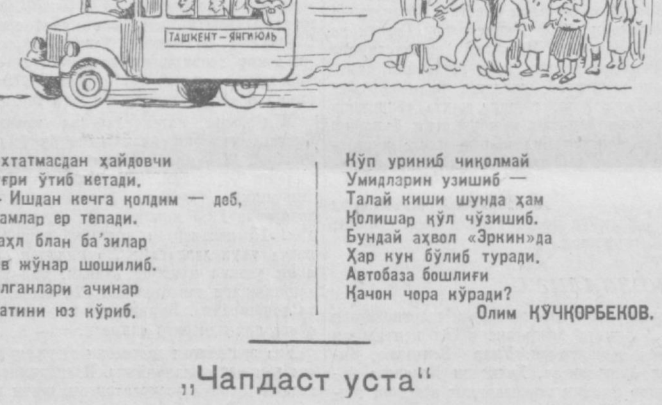

Тўхтатмасдан ҳайдовчи
Тўғри ўтиб кетади.
— Ишдан кечга қолдим — деб,
Одамлар ер тепади.
Жаҳл блан ба'зилар
Яёв жўнар шошилиб.
Қолганлари ачинар
Соатини юз кўриб.

Кўп уриниб чиқолмай
Умидларин узишиб —
Талай киши шунда ҳам
Қолишар қўл чўзишиб.
Бундай аҳвол «Эркин»да
Ҳар кун бўлиб туради.
Автобаза бошлиғи
Қачон чора кўради?

Олим ҚЎЧҚОРБЕКОВ.

„Чапдаст уста“

Оқ халатли, тиллари бийрон киши қўлидаги устарасини бир учи михга илинган тасмага шарт-шурт этиб сурди-да, стулда ўтирган кишининг сочини қиртиллатиб олишда давом этди. У, иш устида бошқа ҳамкасбларига гоҳ ундоқ, гоҳ бундоқ деб панд-насиҳат ҳам қиларди.

Шу чоқ сартарошхонага 3—4 та хушчақчақ йигит кириб келди. «Уста ака» деб аталган бу киши йигитларга кўзи тушиши блан илжайиб табассум қилди, хуш келибсизлар, дегандек икки букилиб саломлашди, илтифот юзасидан уларга жой ҳам кўрсатди. У клиентнинг сочини олиб бўлгач, йигитлардан бирига қараб, «марҳамат» деди. Йигит стулга ўтиргач, «уста ака» унга қараб:

— Акаси, соч-соқолларини ўзимиз билгандай...а... лаббай?—деб сўради.

— Йўғ-е, соқолни қирсангиз бўлади,— деб жавоб берди йигит.

«Уста ака» енг шимариб, шундай тез ишга киришиб кетдики, йигит: «Ҳай-ҳай, уста ака, соқолимни олсангиз бўлади» дейишга улгурмасданоқ у, клиент бошининг бир тилим қовундек жойини тап-тақир қилиб қўйган эди. Йигит «ҳай-ҳай»лаганича қолаверди. Орадан 2 минут ўтмай, уста лунгини олиб қоқди. Вишиллатиб атир ҳам сепилди. Йигит стулдан турди, ловиллаб ачишиб турган бошини сийпалади-ю, чека томири бўртиб, кўзларида олов чақнади ва устага ўгирилиб:

— Уста, бу қанақа соч олиш? Ахир кўзингиз бўлмаса қўлингиз сийпалаб турипти-ку! Отангизга раҳмат-е. Чала ўрилган пичанзорнинг чўкиридай қўлга ботади-я — деди.

Йигит борган сари тутақарди. У кийимига қўнган сочларини қоқа-қоқа, бориб кассага пул тўлади. Намланган кўзларини артиб, шеригини кутиб турди. Йигитнинг чала олинган сочини кўрган бошқа бир сартарош — Устаев бошлиғи Мураховнинг бу қилиғидан нафратланди. Йигитнинг сочини бошқатдан олди. Мурахов эса ҳамкасбининг «ножўя» ишидан ғазабланиб, унга «сени ишдан ҳайдайман» деб дўқ урарди.

Йигитлар кўчага чиқишди. Навоий номли ва «Полиграфия» кўчаларининг туташган жойидаги «Янги ҳаёт» артелига қарашли бу 33-нчи сартарошхонанинг нима учун мақталишини улар энди тушунишди. Беихтиёр уларнинг қачонлардир бир ошналари бу сартарошхонага келиб роса та'зирини егани эсига тушди. Ўшанда ошналари: «Йиғлагинг келса-ю, элга кулги бўлишни истасанг, Мураховнинг олдига бор», дегани эсига тушди.

К. РАҲМОНОВ.

Ёш ёзувчилар семинарининг навбатдаги машғулоти

Яқинда Ҳамид Олимжон номидаги адабиётчилар уйида ёш ёзувчилар блан ишлаш секциясининг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди. Машғулотда «Ёшлик дафтари» альманахининг сўнгги сони муҳокама қилинди. Альманах тўғрисида Х. Ниёзов доклад қилди.

Кейинги йилларда ўзбек совет адабиётига кўпгина ёш қалам эгалари кириб келаётир. Булар поэзиямизда ўзларига хос овоз ва услуб блан оригинал асарлар яратмоқдалар. Жуманиёз Жабборов, Султон Акбарий, Душан Файзиев сингари ўртоқлар шулар жумласидандир.

Тўпламда Х. Салоҳиддинов, Ҳаким Хўжаев, Анвар Бўрибоев, Санобар Маматова, М. Ма'муров, Т. Саидалиев сингари кўплаб ёшларнинг ше'рларини учратиш мумкин. Бу ўртоқлар ўзларига хос овоз блан куйлашга ҳаракат қилганлар. Лекин уларнинг кўпгина асарлари ҳали бадиий жиҳатдан бўш, фикрлари тарқоқ бўлиб, шошма-шошарлик блан ёзилган.

Докладчи Ж. Абдуллахоновнинг «Она ҳурмати», С. Анорбоевнинг «Шерали» ҳикояларининг изчил сюжет линиясига, конкрет бир ғояга эга эмаслигини, танланган темани ҳартарафлама ўрганиб, олдинга сурилган ғояни ёрқин бўёқлар блан ўқувчига етказиб бераолмаганликларини кўрсатиб ўтди.

Лекин шуни айтиш керакки, докладчи тўпламдаги бошқа ҳикоялар тўғрисида кам гапирди.

Докладдан сўнг музокарага чиққан ёш шоир Ж. Жабборов А. Абдураззоқовнинг «Янги йил телеграммаси» ше'рини, Рамз Бобожон Душан Файзиевнинг «Раҳмат, доктор опа», «Днепр бўйида» ше'рларини, Саида Зуннунова Р. Халилованинг «Тўғри ўсган терак», О. Ёқубов А. Ирисовнинг «Вақт», Саид Аҳмад С. Маҳкамовнинг «Илғорлик учун» очерклари тўғрисида гапириб, уларнинг ютуқлари ва камчиликларини кўрсатиб ўтдилар.

Ш. ҚАМБАРОВА,
Т. МАҲМУДХЎЖАЕВ.

ФРИДРИХ ЭНГЕЛЬС ТУҒИЛГАН КУННИНГ 135 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БЛАН БЕРЛИНДА НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

БЕРЛИН, 25 ноябрь. (ТАСС). Фридрих Энгельс туғилган кунга 28 ноябрьда 135 йил тўлиши муносабати блан кеча Берлинда назарий конференция очилди. Конференцияни Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг фан ва пропаганда бўлими Ижтимоий фанлар институти, Германия Бирлашган социалистик партияси МК ҳузуридаги Маркс — Энгельс — Ленин — Сталин институти ва Карл Маркс номидаги олий партия мактаби блан биргаликда ташкил қилди.

Конференция Фридрих Энгельснинг Германияда революцион марксистик ишчи партияси тузиш учун олиб борган кураши блан боғлиқ масалаларни муҳокама қилишга бағишланган бўлиб, икки кун давом этади.

Варшавада Адам Мицкевич музейи очилди

ВАРШАВА, 25 ноябрь. (ТАСС). Адам Мицкевич вафот қилган куннинг 100 йиллиги муносабати блан бугун Варшавада буюк шоир музейини очиш маросими бўлди.

Варшавада қайта тикланган бинолардан бирининг бирнеча залида Адам Мицкевичнинг ҳаёти ва ижодий фаолиятини акс эттирувчи экспонатлар тўпланган. Музей материаллари шоирнинг Россиядаги илғор кишилар блан жуда яқин алоқада бўлганлигини, унинг улуғ рус шоири А. С. Пушкин блан дўст бўлганлигини кўрсатади. Музейда Адам Мицкевичнинг жаҳоннинг жуда кўп мамлакатларида нашр этилган асарлари ҳам тўпланган.

Совет қишлоқ хўжалик ходимлари группаси АҚШга жўнаб кетди

25 ноябрьда совет қишлоқ хўжалик мутахассислари группаси Москвадан АҚШга жўнаб кетди. Группага СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги илмий-техника ҳамкорлиги бошқармаси бошлиғининг ўринбосари И. Е. Емельянов бошчилик қилмоқда. (ТАСС).

ПРАГАДА ГИНЕКОЛОГЛАР ВА ОНКОЛОГЛАРНИНГ ХАЛҚАРО С'ЕЗДИ ОЧИЛДИ

ПРАГА, 25 ноябрь. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлиги билдиради: 23 ноябрьда Прагада гинекологлар ва онкологларнинг халқаро с'езди очилди. Бу с'езд врачларнинг Ян Пуркине номидаги Чехословакия жамиятининг ташаббуси блан чақирилди.

С'ездда СССР, Англия, Польша, Германия Демократик Республикаси, Венгрия ва Югославия врачларининг делегациялари қатнашмоқда.

С'ездни очиш вақтида Чехословакия соғлиқни сақлаш министри Йозеф Плойгар нутқ сўзлади.

ГОЛЛАНДИЯДА СССР УЧУН КЕМАЛАР ҚУРИЛМОҚДА

ГААГА, 25 ноябрь. (ТАСС). Кеча Роттердам портида Голландиядаги «Ик Смит» кемасозлик фирмаси томонидан Совет Иттифоқи учун қурилган 6,5 минг тонна ҳажмидаги «Зеленогорск» рефрижератор кемасида совет байроғини кўтариш маросими бўлди.

«Зеленогорск» кемаси бугун Совет Иттифоқига жўнайди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҲУКУМАТ ИҚТИСОДИЙ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МИСРГА КЕЛДИ

ҚОҲИРА, 25 ноябрь. (ТАСС). Чехословакия савдо министри Рихард Дворжак бошчилигида Чехословакия Республикасининг ҳукумат иқтисодий делегацияси Миср ҳукуматининг таклифига биноан бугун расмий визит блан Қоҳирага келди.

Миср матбуоти Чехословакия ҳукумат делегациясининг келишига катта э'тибор бермоқда. Газеталар Мисрнинг Чехословакия блан савдо-сотиқни кенгайтиришдан манфаатдор эканлигини та'кидламоқдалар ва Чехословакия иқтисодий делегациясининг Миср ҳукумати блан олиб борадиган музокаралари иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга олиб келади, деб ишонч билдирмоқдалар.

Француз коммунистларига қарши туҳмат

ПАРИЖ, 25 ноябрь. (ТАСС). Кеча Париж судида «Коммунистлар фитнаси» деб аталган «иш» кўрилабошлади. Бу сохта «иш» 1952 йил 28 майда Америка генерали Риджуэйнинг Парижга келишига қарши Париж меҳнаткашлари томонидан ўтказилган оммавий норозилик намойиши муносабати блан ташкил қилинган. Ўша даврда Жак Дюкло бошчилигидаги бир группа коммунист депутатларни суд жавобгарлигига тортиш учун ҳаракат қилинган эди. Броқ, суд ма'мурларининг шу депутатларни парламент дахлсизлигидан маҳрум этиш тўғрисидаги талаби Миллат мажлиси томонидан рад қилинган эди.

Коммунистларга қарши қаратилган бу «иш» бўйича 21 киши, шу жумладан Морис Торезнинг ўғли ва Жак Дюклонинг шахсий шофери жавобгарликка тортилган. Уларнинг ҳаммаси «полицияга итоат қилмасликда» айбланмоқдалар. Суд икки кун давом қилади.

СССР Олий Совети делегацияси Германия Демократик Республикасига жўнаб кетди

ГДР Халқ Палатаси Президиумининг таклифига мувофиқ, СССР Олий Советининг делегацияси 25 ноябрьда Москвадан Германия Демократик Республикасига жўнаб кетди. Делегацияга СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Ташқи ишлар комиссиясининг а'зоси Н. С. Патоличев бошчилик қилади. Делегация, составида СССР Олий Советининг депутатлари В. А. Амбарцумян, Г. Е. Буркацкая, А. Т. Венцлова, Г. А. Денисов, М. Д. Ковригина, П. Ф. Морозов, С. Нуриддинов, А. И. Овсянников, Я. П. Остров, С. А. Петрухин, Э. К. Пусэп, З. Т. Сердюк, И. Ф. Синицин, С. А. Скачков, Н. И. Трофименковлар бор.

Внуково аэродромида делегацияни СССР Олий Совети Миллатлар Совети Раисининг Ўринбосари П. Т. Комаров, СССР Министрлари И. А. Бенедиктов ва В. П. Зотов, СССР Олий Совети Президиуми Секретарининг ўринбосари А. Ф. Горкин, СССР Олий Советининг депутатлари В. Г. Блаженов, А. Н. Кидин, П. И. Морозов ва О. Ш. Шадаров, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семенов, РСФСР Олий Советининг депутатлари В. И. Алексеев ва С. В. Курашов, Москва Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари З. В. Миронова, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг мас'ул ходимлари, матбуот вакиллари кузатиб қолдилар.

Делегацияни Германия Демократик Республикасининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси И. Кениг ва Элчихона ходимлари ҳам кузатиб қолдилар. (ТАСС).

СССР Олий Совети делегацияси Берлинга келди

БЕРЛИН, 25 ноябрь. (ТАСС). Иттифоқ Совети Ташқи ишлар комиссиясининг а'зоси, Белоруссия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. С. Патоличев бошчилигида СССР Олий Совети Делегацияси Германия Демократик Республикаси Халқ палатасининг таклифи блан бугун Берлинга келди.

СССР ва Германия Демократик Республикасининг давлат байроқлари блан безатилган аэродромда — Берлиндаги Шенефельд аэродромида Олий Совет делегациясини Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси Президиумининг раиси И. Дикман, Германия Демократик Республикаси Бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Л. Больц, Катта Берлин обер-бургомистри, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитети сиёсий бюросининг а'зоси Ф. Эберт ва Германия Демократик Республикасининг бошқа давлат ҳамда жамоат арбоблари кутиб олдилар.

Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. М. Пушкин, совет элчихонасининг мас'ул ходимлари, дипломатик корпус а'золари ҳам кутиб олдилар.

Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси Президиумининг раиси И. Дикман ва СССР Олий Совети делегациясининг бошлиғи Н. С. Патоличев нутқ сўзладилар.

ГДР Президенти В. Пик СССР Олий Совети делегациясини қабул қилди

БЕРЛИН, 25 ноябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг президенти Вильгельм Пик бугун Нидершенхаузендаги ўз резиденциясида Иттифоқ Совети Ташқи Ишлар комиссияси а'зоси, Белоруссия Коммунистик партияси Марказий комитетининг биринчи секретари Н. С. Патоличев бошчилигидаги СССР Олий Совети делегациясини қабул қилди.

Қабул маросимида ГДР Халқ палатаси президиумининг раиси И. Дикман, ГДР бош министри О. Гротеволь, Халқ палатаси раисининг ўринбосари Катта Берлин обербургомистри Ф. Эберт ва Германия Демократик Республикасининг бошқа расмий шахслари ҳозир бўлдилар.

СССРнинг ГДРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. М. Пушкин СССР Олий Совети делегациясига ҳамроҳ бўлди.

Н. С. Патоличев президентга қуйидаги сўзлар блан мурожаат қилди:

Ҳурматли ўртоқ президент!

Делегациямиз номидан ва барча совет кишилари номидан Сизни самимий табриклашимга руҳсат этасиз. Биз ҳаётимиздаги муҳим кунда Сизнинг ҳузурингизда бўлганлигимиздан ва Сизни табриклашимиздан айниқса хурсандмиз. Биз бугун Сизнинг бундан роса 50 йил илгари Бремен шаҳар парламенти депутати қилиб сайлангaнингизни билдик. Сизнинг бутун ҳаётингиз — ишчилар синфининг, Германия меҳнаткашларининг манфаатлари учун актив кураш олиб боришдан, халқ ишига фидокорона хизмат қилишдан иборатдир.

Совет кишилари Сизни, ўртоқ Президент, жуда яхши биладилар, халқаро ва герман ишчилар ҳаракатининг энг кўзга кўринган арбоби ва Совет Иттифоқининг самимий дўсти деб ҳурмат қиладилар.

СССР Олий Советининг делегацияси номидан Сизга сиҳат-саломатлик ва тинчлик бахти-саодати учун, герман халқининг бахти-саодати учун Германия Демократик Республикасини мустаҳкамлаш соҳасидаги катта ишингизда янада муваффақиятлар тилашимга руҳсат этгайсиз.

Германия Демократик Республикасининг президенти Вильгельм Пик ўз нутқида бундай деди:

СССР Олий Советининг депутатлари, қимматли ўртоқлар! Эндигина сўзланган табрик нутқидан кейин мен яна бир марта айтишни истайманки, сизлар бизнинг қимматли ва ҳурматли меҳмонларимизсизлар. Сизлар халқлар ўртасидаги ҳамжиҳатлик, тинчлик ва дўстлик вакиллари сифатида келдингиз.

СССР Олий Советининг ҳамма халқларга ва парламентларга қарата 1955 йил 9 февральда қабул қилган декларациясида, парламентлар ўртасида тўғридан-тўғри алоқа ўрнатиш ва бир-бирига парламент делегациялари юбориш халқларнинг дўстона муносабатларини ривожлантиришга ҳамда ҳамкорликка бўлган интилишига мос келади, дейилган. Германия Демократик Республикаси блан Совет Иттифоқи ўртасида мустаҳкам, дўстона муносабатлар ўрнатилди. Иккала давлатимиз ўртасида экономика, техника, фан, сан'ат ва спорт соҳасида ҳам яқин ҳамкорлик мавжудидир.

Сизлар, қадрдон совет дўстларимиз, Олий Совет депутатлари сифатида турли совет республикаларининг давлат, хўжалик ва маданий ҳаётида жуда катта роль ўйнамоқдасиз. Сизларнинг келишингиз, шубҳасиз, халқларимиз ўртасидаги ҳамкорликни янада кўпроқ ҳартомонлама ривожлантиришга ёрдам беради. Бизнинг меҳнаткашларимиз сизларга тинч социалистик қурилишдаги муваффақиятларини кўрсатадилар. Лекин улар халқ бахти-саодати учун бу қурилишни мумкин қадар тезроқ ва муваффақиятлироқ ривожлантиришни сиздан ўрганишни ҳам истайдилар.

Дўстона равишда фикр олишиб ва тажриба блан ўртоқлашиб туриш ҳар иккала томонга доимо фойда бермоқда. Тинчлик ана шу блан урушдан фарқ қилади. Уруш ҳамма қатнашувчиларга фақат зарар келтиради, холос. Худди шунинг учун биз герман милитаризмини тиклашдан иборат хавфли сиёсатга қарши биргаликда курашмоқдамиз. Герман милитаризми бизнинг асримиз мобайнида халқларни икки марта оғир азобларга ва кулфатларга дучор қилди. Сизнинг келишингиз коллектив хавфсизлик системасини барпо этиш йўли блан халқларга мустаҳкам тинчликни та'минлаш йўлида қўлимиздан келган ҳамма нарсани қилишга бўлган умумий иродамизни ва қат'иятимизни мустаҳкамлайди. Сизлар шунга ишонаоласизки, Германия Демократик Республикаси Европа тинчлигини та'минлашга ўз ҳиссасини қўшишга чинакам тайёрдир. Бу, бизнинг фикримизча, Германияни тинчликсевар демократик давлат сифатида бирлаштириш учун зарур заминдир.

Мен сиз қадрли совет дўстларимизнинг келишига ана шу икки катта аспект-дўстона ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва тинчликни та'минлаш нуқтаи-назаридан қарайман. Мен Германия Демократик Республикасига келганлигингиз муносабати блан сизларни шу руҳда самимий табриклайман.

Англияда Англия-Совет дўстлиги ойлиги

ЛОНДОН, 25 ноябрь. (ТАСС). Англия-Совет дўстлиги ойлиги давом этмоқда. Бу ойлик 6 ноябрьда бошланган эди. Англиянинг кўпгина шаҳарларида ойлик муносабати блан совет артистларининг концертлари бўлди, совет кинофильмлари кўрсатилди. Мамлакатнинг турли жойларида кўп кишилик митинглар бўлди, митинг қатнашчилари ўзларининг Англия-Совет дўстлигини ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга интилаётганликларини изҳор қилдилар.

СССРнинг Буюк Британиядаги муваққат ишлар вакили Н. Д. Белохвостиков кеча Ронта шаҳрига борди ва буерда шаҳар мэри Ж. Элиас уни табриклади. Сўнгра Белохвостиков Кардиффда Англия-Совет дўстлиги жамиятининг маҳаллий бўлими томонидан ташкил этилган қабул маросимида ҳозир бўлди. Қабул маросимида Кардифф лорд-мэри Чепмэн ва Уэльсдаги бошқа кўпгина шаҳарларнинг мэрлари, жамоат арбоблари ҳамда савдо-саноат доираларининг вакиллари ҳозир бўлдилар. Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Қабул маросимидан кейин лорд-мэр СССРнинг муваққат ишлар вакили шарафига зиёфат берди, зиёфатдан кейин инглиз ва совет артистлари иштироки блан катта концерт бўлди. 1500 кишидан кўпроқ томошабин ҳозир бўлган концерт бошланиши олдидан Уэльс болалар хори Буюк Британия ва Совет Иттифоқининг давлат гимнларини ижро этди. Концерт программасида совет музикачиларидан скрипкачи Леонид Коган ва пианиночи Евгени Малинин, шунингдек Уэльс ашулачилари катта муваффақият қозондилар.

Антракт вақтида Кардифф лорд-мэри СССРнинг Буюк Британиядаги муваққат ишлар вакилини томошабинлар блан таништирди ва бутун дун'ёда тинчлик манфаатлари йўлида Англия-Совет дўстлиги бундан буён ҳам мустаҳкамлансин, деб истак билдирди.

Ўртоқ Белохвостиков қисқача нутқ сўзлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/XI да кундуз **Юрак сирлари**, кечқурун **Чин муҳаббат**, 29/XI да **Қутлуғ қон**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/XI да кундуз **Ромео ва Жульетта**, кечқурун **Оққуш кўли**, 28/XI кеч соат 8 да СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ҳалима Носирова**, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Авнер Бараевларнинг** Саудия Арабистонига қилган сафарлари муносабати блан **ҳисобот концерт-кечаси**, 29/XI да **Тоҳир ва Зуҳра**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/XI да кундуз ва кечқурун **Азиз ва Санам**, 28/XI да **Катта концерт**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Хитой халқ аттракциони. Бугун **3 марта тамоша** кўрсатилади.

«РОДИНА» — эрталаб соат 10 ва кундуз 2 да ҳамда кеч соат 6 дан **Қизил ва қора** (1-нчи серия), кундуз соат 12 ва 4 да **Темур ва унинг командаси**.

НАВОИЙ номли — кундуз соат 1 гача **Гаврош**, қолган сеансларда **Қочқинлар**.

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Қизил ва қора** (1-нчи серия), 3-нчи залда кундуз соат 12—20 ва 4—20 минутда **Дар'ёдаги чироқлар**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 дан кундуз 3 гача **Андриеш**, қолган сеансларда **Қочқинлар**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да **Казак Голота ҳақида қисса**, кеч соат 6 дан **Қизил ва қора** (1-нчи серия).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
28 ноябрьда
КАТТА КОНЦЕРТ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Маҳмуджон Ғафуров, Шаҳодат Раҳимова, Комилжон Отаниёзов, Турсунхон Жа'фарова, Розия Каримова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Э'тибор Жалилова, Фароғат Раҳматова, Зайнаб Самиева, Зайнаб Полтушева, Абдуғафур Абдураҳмонов, Ашурали Юсупов**, солистлардан **Райҳон Тўраева, Раиса Муҳиддинова, Райҳон Иброҳимова, Оминахон Фаёзова, Шерали Пўлатов, Турсун Валиев** ва бошқалар қатнашади.

Программани Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Раззоқ Ҳамроев** олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Касса кундуз соат 3 дан очилади.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
28 ноябрьда
ТОМОШАБИНЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ
ўтказилади. Конференция кеч соат 8 да бошланади. Таклиф билетлари блан кирилади.

ГАЗЕТХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!
1956 йил 1 январьдан
Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон Совет ёзувчилари, композиторлари ва рассомлари союзларининг органи
„Совет Ўзбекистони маданияти“
НОМЛИ ЯНГИ ГАЗЕТА ЧИҚАБОШЛАЙДИ.

«Совет Ўзбекистони маданияти» газетаси адабиёт ва сан'ат, кинематография, маданий-оқартув муассасалари, радио, полиграфия ва нашриётлар, китоб савдоси ходимлари ва умуман кенг меҳнаткашлар оммасига мўлжаллангандир.

Газета ўзбек совет маданияти олдида турган муҳим вазифаларни ўз саҳифаларида мунтазам равишда ёритиб боради.

«Совет Ўзбекистони маданияти» газетаси фан, адабиёт, сан'ат ҳақида ва маданият соҳасидаги бошқа масалалар ҳақида илмий, назарий мақолалар, рецензиялар, очерклар ва информациялар бериб туради.

Шунингдек, газета республикадан ташқари, Иттифоқ миқ'ёсида ва демократик республикалар халқлари маданияти, адабиёти ва сан'атида янгидан яратилган йирик асарлар: романлар, повестьлар, ҳикоялар, пьесалар, поэмалар, ше'р ва очерклар блан газетхонларни таништириб боради.

Газета ҳафтада 2 марта чиқади.
ОБУНА БАҲОСИ: бир йилга — 31 сўм 20 тийин, 6 ойга — 15 сўм 60 тийин, 3 ойга — 7 сўм 80 тийин.

Обуна алоқа бўлимлари ва агентликларида, «Союзпечать» бўлимларида, фабрика-завод ва бошқа муассасалардаги жамоат обуна вакиллари томонидан қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжа лик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 09684. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № А — 1558.